

Täysistunto

Keskiviikko 14.2.2018 klo 14.06—18.57

2. Pääministerin ilmoitus hallituksen politiikasta vuonna 2018 ja keskeisimmistä eduskunnalle annettavista esityksistä

Pääministerin ilmoitus PI 1/2018 vp

Keskustelu

Puhemies Paula Risikko: Päiväjärjestyksen 2. asiana on pääministerin ilmoitus hallituksen politiikasta vuonna 2018 ja keskeisimmistä eduskunnalle annettavista esityksistä. Pääministeri Juha Sipilän esittelypuheenvuoron jälkeen pidettävät ryhmäpuheenvuorot saavat kestää enintään 5 minuuttia. Sen jälkeen myönnän harkintani mukaan enintään 2 minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja, jotka varataan V-painiketta käyttäen.

Ensimmäisen puheenvuoron pitää pääministeri Sipilä. — Olkaa hyvä.

Keskustelu

14.07 **Pääministeri Juha Sipilä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Suomen 100-vuotisjuhlat onnistuivat viime vuonna yli odotusten. Teimme juhluvuoden yhdessä.

Republiken Finland fyllde i fjol hundra år. Jubileumsåret lyckades över förväntan. Vi skapade jubileumsåret tillsammans.

Nyt vietämme kansakuntaa repineen sisällissotamme 100-vuotismuistovuotta — vietetään sekin yhdessä. Eduskunnassa pidetyssä muistohetkessä puolueiden puheenjohtajat pitivät yhteisen puheenvuoron. Korostimme sovinnon, demokratian, yhteiskunnallisen tasa-arvon ja eheyden merkitystä. Sovintopolitiikan syntysanat lausui senaattori Kyösti Kallio Nivalan kirkossa 5. päivä toukokuuta 1918, vain muutamia viikkoja taisteluiden päättymisen jälkeen: "Meidän on luotava sellainen Suomi, jossa ei ole punaisia eikä valkoisia, vaan ainoastaan isänmaataan rakastavia suomalaisia, Suomen tasavallan kansalaisia, jotka kaikki tuntevat olevansa yhteiskunnan jäseniä ja viihtyvät täällä." Sata vuotta sitten rajalinja kulki punaisten ja valkoisten välillä. Tänään meidän on estettävä uusien raijien repeäminen.

Arvoisa puhemies! Hallitus lähti takamatkalta aloittaessaan kautensa. Suomen talous oli ollut pitkään pakkasella. Voidaan puhua menetetyistä vuosikymmenestä.

Regeringsprogrammet är ett program för förändring. Målsättningen är klar. Metoderna kan variera och de kan vid behov ändras.

Lähdimme paikkaamaan 10 miljardin kestävyysvajetta. Tavoitteena oli hoitaa tästä 4 miljardia säästöillä, 4 miljardia suurilla uudistuksilla ja loput talouskasvulla sekä kilpailuky-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

kysopimuksella. Päätökset säästöistä on tehty. Sote- ja maakuntauudistuksen viimeinen palanen, valinnanvapaus, tulee eduskuntaan maaliskuussa. Tavoitteena on, että eduskunta hyväksyy suurimman reforminsa sodan jälkeen nyt kevätkaudella. Kuntamiljardi on laajennettu koskemaan koko julkisen sektorin toimintaa ja tuottavuutta. Kokonaisuudesta tehdään viimeiset päätökset kevään kehysriihessä.

Talous- ja työllisyyskehitys on hyvällä uralla. Talous kasvaa euromaiden kärjessä. Viimeinen neljännes oli melkein 4 prosentin kasvua. Kilpailukykykysöimykseen ja muiden toimien yhteisvaikutuksesta myös yritysten investointihalukkuus on kasvanut.

Hallitusohjelman viisi suurinta talouspoliittista tavoitetta joko on jo saavutettu tai ollaan saavuttamassa — suurista epäilyistä huolimatta:

1. Velkaantumisen suhteessa bruttokansantuotteeseen taittuu vaalikauden loppuun mennessä. Tämä tavoite on jo saavutettu.

2. Velaksi eläminen loppuu vuonna 2021. Tavoitteen saavuttamisessa ollaan oikealla uralla.

3. Kokonaisveroaste ei saa nousta. Se on kääntynyt jo laskuun.

4. Työllisyysaste nousee 72 prosenttiin. Jos kehitys jatkuu tällaisena, tavoite saavutetaan jopa etuajassa. Parasta tässä on, että hyvä työllisyyskehitys näkyy ja tuntuu koko maassa.

5. Tavoite neljäksi vuodeksi oli saada 110 000 työllistä lisää. Kahden vuoden aikana, joulukuusta 2015 joulukuuhun 2017, työllisten määrä on lisääntynyt 74 000:lla. Tämäkin tavoite on siis tavoiteuralla. Pitkäaikaistyöttömien määrä on alentunut jopa yli 30 000:lla vuoden takaisesta. Tämä on erittäin hyvä uutinen eriarvoistumiskehityksen pysäyttämisen näkökulmasta.

Arvoisa puhemies! Hallitus on toteuttanut strategisia tavoitteitaan kärkihankkeilla. Ohjasimme 600 miljoonaa yritysten kasvurahoitukseen osana yrittäjyyspakettia. Säädöksiä sujuvoitetaan kansalaisten arjen helpottamiseksi ja hallintoa kevennetään. Kansallinen tulorekisteri otetaan käyttöön ensi vuonna. Hallituksen tavoitteena on, että suomalaisten osaamis- ja koulutustaso nousee ja että Suomi on osaamisen, koulutuksen ja modernin oppimisen mallimaa. Tämä hallitus uudistaa koko koulutusjärjestelmän varhaiskasvatuksesta korkeakouluun.

Hallituksen energia- ja ilmastostrategia vahvisti kunnianhimoiset tavoitteet uusiutuvan energian käytölle ja siirtymiselle kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa. Valmistelomme lainsäädäntöä kivihiiilestä luopumiseksi, puolitamme fossiilisen tuontiöljyn käytön ja lisäämme uusiutuvan energian osuutta energiantuotannossa yli 50 prosentin. Kun ilmasto jatkaa lämpenemistään ja meret täyttyvät muoviroskasta, tarvitaan suomalaista biotalouden osaamista enemmän kuin koskaan. Puolitamme myös liikenteen päästöt.

Liikenneverkon korjausvelan kasvu on pysäytetty. Alueille ja yrityksille merkittävien väylien investointihankkeita on käynnistetty eri puolilla maata. Näillä parannetaan liikenneturvallisuutta ja liikenteen sujuvuutta. Pyrimme hahmottamaan, kuinka liikenneverkkoa tulisi tulevaisuudessa kehittää ja rahoittaa. Odotan parlamentaariselta ryhmältä kunnianhimoisia tuloksia.

Valtion omistajapolitiikkaan on saatu vauhtia. Aktiivisen omistajapolitiikan ja talouskasvun ansiosta valtion pörssiomistusten arvo on kasvanut noin 5 miljardilla eurolla. Yksittäisenä pelastusoperaationa on mainittava Terrafame. Kainuussa on kaivoksen ansiosta noin 1 500 työpaikkaa enemmän kuin ilman määrätietoista toimiamme vaikeassa tilanteessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

Arvoisa puhemies! Kevätkaudella hallitus antaa eduskunnalle runsaat sata esitystä ja viisi valtioneuvoston selontekoa.

Tiedustelulakikokonaisuus on jo täällä. Kiitän parlamentaarista seurantaryhmää yhteistyöhakuisesta työstä ja toivon sen jatkuvan myös esityksen käsittelyssä.

Maakunta- ja sote-uudistuksesta hallitus antoi vuosi sitten keväällä esityksen. Valinnanvapauslaki annetaan maaliskuun alussa. Lisäksi hallitus antaa kevään aikana muita uudistukseen liittyviä esityksiä, kuten maantielain ja aluekehitystä ja kasvupalveluja koskevat lait. Maakuntien tosiasiallinen toiminta käynnistyy 1.1.2020. Tätä ennen niiden on tehtävä tärkeitä linjauksia. Siksi hallitus on linjannut, että maakuntavaalit järjestetään ensi loka-kuussa ja päättäjät aloittavat työnsä vuoden 2019 alusta.

Varhaiskasvatuslain tarkoituksena on panostaa laatuun, nostaa henkilöstön koulutustasoa ja selkiyttää tehtävänimikkeitä. Uuden lukiolain lähtökohta on vahva yleissivistys. Nykyinen oppiainejako säilyy, mutta oppiainerajat ylittävä yhteistyö mahdollistuu. Yhteistyö korkeakoulujen kanssa tiivistyy. Lukiolaisten hyvinvointiin panostetaan lukioon tulevalle erityisopetuksella sekä henkilökohtaisemmalla ohjauksella.

Työaikalaki päivitetään vastaamaan nykypäivän työelämän tarpeita. Esitys annetaan alkukesästä. Se lisää mahdollisuuksia joustaviin työaikajärjestelyihin ja edistää paikallista sopimista.

Arvoisa puhemies! Hyvinvointiyhteiskunnan rahoituksen turvaamiseksi 72 prosentin työllisyysastetavoite on vain välitavoite. Seuraavan hallituskauden tavoitteeksi pitää asettaa 75 prosentin työllisyysaste. Työn ja sosiaaliturvan yhteensovittaminen on seuraavan vaalikauden suuri uudistus. Hallitus on asettanut työryhmän pohtimaan perusturvan kokonaisuudistusta. Tässä työssä myös oppositio on mukana. Hallitus pureutuu myös tarkemmin työttömyyden rakenteeseen. Selvitämme pitkäaikaistyöttömien tilannetta, sitä, miten monella heistä on alentunut työkyky ja millä keinoin heidät voitaisiin saada takaisin työmarkkinoille.

Globalisaatio ja teknologian murros, kuten tekoäly, muuttavat käsitystämme työstä ja työmarkkinoista. Monien suomalaisten pitää täydentää osaamistaan. Erityisen suuri haaste kohdistuu pelkän peruskoulun varassa oleviin yli 620 000 henkilöön, joiden työllisyysaste on vain reilut 40 prosenttia. Laadukas peruskoulu antaa meille vahvan pohjan selviytyä tästäkin haasteesta. Hallitus on rahoittanut merkittävästi muuntokoulutusohjelmia. Yhdessä korkeakoulujen kanssa luodaan uusia malleja avoimen opiskelun ja elinikäisen oppimisen lisäämiseksi yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa. Tästä annetaan syksyllä esitykset. Sallimme työttömien omaehtoisen opiskelun 6 kuukaudeksi ilman tarveharkintaa.

Arvoisa puhemies! Hallitus tekee tänä vuonna keskustelukiertueen EU:n tulevaisuudesta. On tärkeää saada suomalaiset tiiviimmin mukaan EU-keskusteluun. Euroopan unionin tulevien vuosien suuret kysymykset käsittelevät tavalla tai toisella turvallisuutta. Myös turvallisuuden pohjana on menestyvä eurooppalainen talous, joka luo työtä ja turvaa myös suomalaisille. Euroopan talous- ja rahaliiton kehittäminen on tässä ratkaiseva tekijä.

Uudistuksia tarvitaan, ja Suomi ajaa niitä aktiivisesti. Kiireellisimpiä tehtäviä ovat pankkiunionin viimeistely, markkinakurin vahvistaminen, valtioiden tosiasiallisen velkajärjestelyn mahdollistaminen ja kansallisten rakennemuutosten läpivienti. Lisäksi on ratkaistava, miten jäsenmaiden oma vastuu talouspolitiikasta saadaan tasapainoon riskien vähentämisen ja riskien jakamisen kanssa.

EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa kehitetään, ja olemme siinä mukana. Hallitus jatkaa aktiivista ja määrätietoista toimintaa EU:n puolustusyhteistyön syventämiseksi. EU-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

maat ovat meille tärkeitä kumppaneita myös radikalisaation ja kyberuhkien torjumisessa. EU—Nato-yhteistyö etenee. Suomeen aloitteestamme perustettu hybridiosaamiskeskus on hyvä esimerkki tästä, kaikkia hyödyttävästä yhteistyöstä. Turvallisuuteemme vaikuttavat myös ilmastopolitiikan ja maahanmuuton haasteet. Olemme tässäkin enemmän yhdessä kuin yksin. Ilmastopolitiikassa EU:n on vahvistettava johtajuuttaan.

Rahoituskehysneuvotteluista on tulossa vaikeat Ison-Britannian jättämän budjettiaukon myötä. Mielestämme tuota aukkoa ei pidä täyttää. Emme kuitenkaan ole tiukimmassa, nettomaksajien niin sanotussa prosenttiryhmässä. Meillä on joustovaraa, ja vaikuttamme kokonaisuuteen. EU-rahoituksen pitää jatkossakin tukea talouskasvua, työllisyyttä ja osaaamista. Sen tulee vastata paremmin ajankohtaisia tarpeita, kuten muuttoliikettä ja puolustusyhteistyötä. Tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoituksen suhteellista tasoa pitää lisätä. Suomi haluaa turvata elinvoimaisen maatalouden kaikkialla Euroopassa ja mahdollistaa alue- ja rakennepoliitiikan jatkon myös Suomessa.

Runsaan vuoden päästä Suomi aloittaa EU:n puheenjohtajanaan. Hyödynnämme puheenjohtajuuden tehokkaasti ja nostamme esille Suomelle tärkeitä teemoja. Kutsun eduskuntapuolueet sovitusti mukaan puheenjohtajuuden valmisteluun. Järjestän ensimmäisen pyöreän pöydän keskustelun valmistautumisesta 14. päivä maaliskuuta. Valmistelussa oppositio pidetään mukana, Suomen puheenjohtajaohjelmastahan päättää lopullisesti seuraava hallitus.

Arvoisa puhemies! Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa korostuu oman lähialueemme vakauden tärkeys. Edistämme sitä muun muassa jatkamalla määrätietoisesti yhteistyötä Ruotsin kanssa. Pohjoismaiden yhteistyön kehittäminen on jatkossakin tärkeää.

Lähialueemme vakauteen vaikuttaa Ukrainan tilanne, johon ei ole näkyvissä helpotusta. Suomi seisoo vahvasti EU:n yhteisen Venäjä-politiikan takana. Pidämme samalla tärkeänä kahdenvälisten Venäjä-suhteiden hoitoa. Jatkamme myös Nato-yhteistyötä UTP- ja puolustuspoliittisen selonteon linjausten mukaisesti.

Näissä oloissa korostuu Arktisen neuvoston merkitys yhteistyön foorumina. Olemme korostaneet puheenjohtajuuskaudellamme Pariisin ilmastopimuksen toimeenpanoa sekä YK:n kestävä kehityksen tavoitteita. Samalla teemme tunnetuksi arktista osaamistamme.

Terrorismi pysyy kansainvälisen politiikan asialistalla, vaikka äärijärjestö Isil on lähes löyty. Se uhkaa silti edelleen maiden sisäistä turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Suomalaisen yhteiskunnan vahvuus on sen yhtenäisyys. Mahdollisimman monen suomalaisen on tunnettava aidosti olevansa osa yhteiskuntaamme. Professori Juho Saaren työryhmä on etsinyt uusia keinoja eriarvoisuuden kitkemiseksi. [Jukka Gustafsson: Yksi lause eriarvoisuudesta!] Lupasin joulukuun eduskuntakeskustelussa, että kutsun eduskuntapuolueet kuulemaan työryhmää sen työn tuloksista maaliskuussa. Kutsu saapuu näinä päivinä.

Arvoisa puhemies! Tämän salin tehtävänä on luoda edellytyksiä sille, että yhteiskunnallinen eheys säilyy. Tämä säilyköön meillä kaikilla erityisen kirkkaana mielessä juuri tänä vuonna.

Ärade talman! Vi som sitter i denna sal har till uppgift att skapa förutsättningar för fortsatt sammanhållning i vårt samhälle. Låt oss alla hålla detta i minnet just i år.

Lopuksi käytän vielä tilaisuutta hyväkseni toivottamalla koko eduskunnalle hyvää ystävänpäivää! [Eduskunnasta: Kiitos samoin!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

Puhemies Paula Risikko: Seuraavaksi ryhmäpuheenvuorot, enintään 5 minuuttia.

14.23 Antti Kaikkonen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvää ystävän-päivää myös keskustan eduskuntaryhmän puolesta!

Arvoisa puhemies! Epävarmassa maailmassa selviytyy kestävimmin maa, jonka omat asiat ovat kunnossa. Suomen tulevaisuus on tässä suhteessa varsin vakaalla perustalla. Suomen turvallisuus nojaa pitkäaikaiseen, yhdessä sovittuun linjaan, johon ei kuulu sotilaallinen liittoutuminen. Suomalaisten enemmistön tukemaa linjaa on viisasta noudattaa myös tulevaisuudessa. Tärkeintä Suomen turvallisuuden kannalta on edistää maamme lähialueiden vakautta, mutta keskustan mielestä Suomen on toimittava aloitteellisesti myös maailmanlaajuisesti. Yhteistyö on kestävin tapa pitää Suomen puolta.

Arvoisa puhemies! Maailma muuttuu niin nopeasti, että sisäpolitiikankaan ei ole varaa olla rempallaan. Edellisen hallituksen perintö ei ollut hääppöinen: Suomi oli epäkunnossa ja suunta oli, valitettavasti, kohti yhä huonompaa. Tosiasia on, että vaalikauden alussa tässä maassa kasvoivat vain työttömyys ja velka.

Tosiasia on, että nyt Suomi nousee. Maamme talous kasvaa, työllisyys paranee, ja myös velaksi elämisen loppuminen on viimeinkin näköpiirissä. [Susanna Huovinen: Myös eriarvoisuus on kasvussa!] Käännös parempaan näkyy ja tuntuu nyt kautta Suomen. Kasvu ei kuulu enää vain suurimmille kaupungeille. Nyt työpaikkoja syntyy joka maakuntaan maaseutua myöten. Joillain aloilla alkaa olla jo pulaa työntekijöistä.

Arvoisa puhemies! Vaikka hallitusta monesta moititaan, niin kyllä kai tässä nyt sentään jotakin on oikeinkin tehty.

Arvoisa puhemies! Työpaikka tuo ihmisen elämään turvaa. Se on ennen muuta varmuutta, toivoa ja uskoa tulevaisuuteen. Siksi ehkä myönteisintä Suomen nousussa on, että vihdoin myös nuoria työttömiä ja pitkäaikaistyöttömiä on aiempaa vähemmän. Vuoden alussa tuli voimaan uudistuksia, joilla tuetaan nuorten työllistymistä. Etsivään nuorisotyöhön panostetaan ja ammatillisen koulutuksen paikkoja on nyt aiempaa enemmän. Ikääntyneillä pitkäaikaistyöttömillä on nyt mahdollisuus eläketukeen, mikä on inhimillisesti oikein. Lisäksi yhä useampi työtön on voinut vuoden alusta työllistyä palkkatuella ja saada starttirahaa yrittäjäksi ryhtymiseen, kuten keskusta jo viime vaalikaudella esitti.

Arvoisa puhemies! Työmarkkinaratkaisulla on ollut keskeinen merkitys käänteen aikaansaamisessa Suomen monen vuoden alamäen jälkeen. Myönteisen kehityksen varmistaminen edellyttää, että sopimaan pystytään myös tulevaisuudessa. Keskustan eduskuntaryhmässä luotamme siihen, että eri alojen neuvotteluissa saadaan aikaan myös työntekijöiden kannalta reiluja ratkaisuja. He ovat joustaneet viime vuosina.

Tämän hallituksen politiikka on tähdännyt ja tähtää työllisyyden parantamiseen. Sen on oltava myös seuraavan vaalikauden ykkösasia. Vain niin turvataan tulevaisuuden tasa-arvoinen huolenpito lastenhoidosta koulutukseen, terveydenhoitoon ja ikäihmisten vanhuuden turvaan. Uudistuksia on jatkettava niin, että vähintään 100 000 työtä vailla olevaa työllistyy. Siksi myös työpaikoilla tapahtuvassa paikallisessa sopimisessa on edettävä.

Arvoisa puhemies! Suomi on saatu parempaan kuntoon, mutta ongelmia on edelleen ratkaistavana. Pitkältä ajalta perua oleva eriarvoistumisen uhka on todellinen. Liian moni on vielä vailla työpaikkaa ja vaarassa pudota yhteiskunnan ulkopuolelle. Tätä maata ei saa päästää repeämään kahtia, ei sosiaalisesti eikä alueellisesti. Suomi on pidettävä mahdollisimman eheänä myös tulevaisuudessa. [Jukka Gustafsson: Missä teot?] Sote- ja maakun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

taudistus tarvitaan, jotta tasa-arvoiset lähi- ja peruspalvelut turvataan jokaiselle suomalaiselle, niin kaupungeissa kuin maaseudulla.

Keskustan mielestä yhteiskunnan heikompiosaisista on huolehdittava. Perusturvaa on lähivuosina parannettava ja uudistettava. Vaikka talouden liikkumavara on edelleen pieni, on toivottavaa, että vielä tällä vaalikaudella parantamisessa voitaisiin edes jonkun verran edetä. [Ben Zyskowicz: Ei kannata lupailla liikoja!]

Arvoisa puhemies! Poliitikassa on yhä enemmän niitä, jotka sanovat kaikelle ei, pelottelevat, lietsovat vastakkainasettelua ja heittelevät leimakirveitä. Mikään näistä ei vie Suomea eteenpäin. Sitten on niitä, jotka tekevät ja saavat tuloksia aikaan. Suomen tulevaisuus näyttää nyt paljon paremmalta kuin kaksi tai kolme vuotta sitten. [Puhemies: Aika!]

Arvoisa puhemies! Tästä on hyvä jatkaa.

Puhemies Paula Risikko: Kokoomuksen eduskuntaryhmä, edustaja Jokinen. — Pyydän huomioimaan annetut ajat, niin edustajat kuin ministerit.

14.29 Kalle Jokinen kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät ystävät! Lähes vuosikymmenen kestäneiden vaikeuksien jälkeen talouteemme on saatu jälleen ilmaa siipien alle ja ollaan menossa oikeaan suuntaan. Nopea talouskasvu on viimein heijastunut myös työllisyyden kehitykseen. Tilastokeskuksen tuoreimpien lukujen mukaan työllisyysasteemme oli vuoden lopussa lähestymässä jo 71 prosentin tasoa. Mahdoton vaikuttaa yllättäen mahdolliselta; päämäärätietoinen hallitus voi saavuttaa 72 prosentin työllisyysasteensa jopa etuajassa. Joulukuussa työllisyysaste oli korkein 27 vuoteen.

Opposition purnauksesta välittämättä hallitus on kantanut vastuunsa ja tehnyt välttämättömät päätökset, [Eero Heinäluoma: Niin kuin aktiivimallin!] joilla Suomen talous on saatu kohenemaan. Kilpailukyky sopimus on parantanut kilpailukykyämme ja vauhdittanut yhdessä maailmantalouden imun kanssa vientimme kasvua. Kilpailua lisäämällä, kannustamalla veropolitiikalla sekä purkamalla työn tekemistä ja teettämistä haittaavia normeja olemme varmistaneet, että Suomessa kannattaa investoida, tehdä työtä ja yrittää. [Li Andersson: Oliko kiky nyt hallituksen aikaansaannos?]

Arvoisa puhemies! Erityisesti käsillä olevassa noususuhdanteessa meidän on syytä muistaa tasavallan presidentin Sauli Niinistön sanat valtiopäivien avajaisissa: "Moneen kertaan on koettu, kuinka talouden käänne parempaan nopeasti tuudittaa pitämään sitä uutena normaalina, annettuna asiana tulevaisuuteen, ja elämään sen mukaan leveästi. Tähän harhaan ei nyt ole varaa."

Ja tasavallan presidentin huolen. Suhdannehuipusta huolimatta tulomme eivät riitä kattamaan menojamme. Mitään jakovaraa ei yksinkertaisesti ole. Meidän on noususuhdanteessakin jatkettava uudistuksia, joilla saamme hyvinvointimme rahoituksen kestäväälle pohjalle ja varaudumme maailmantalouden tuleviin heilahduksiin. Kyllä se niin on, että talon katto kannattaa paikata hyvän sään aikana ennen seuraavaa rajuilmaa.

Arvoisa puhemies! Tuoreen suomalaisen arvotutkimuksen mukaan me suomalaiset arvostamme kaikkein eniten turvallisuutta. Vakaan perustan kaikille turvallisuuden osaluille muodostavat kunnossa oleva julkinen talous ja ajassa toimiva viranomaisjärjestelmä.

Tänä keväänä eduskunta käsittelee ja tekee useita turvallisuuden kannalta tärkeitä päätöksiä. Yksi suurimmista ja tärkeimmistä on uusi tiedustelulainsäädäntö, jonka tarkoituksena on huolehtia kansallisesta turvallisuudestamme. Viranomaisten nykyvälineet eivät ole

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

riittäviä suojelemaan yhteiskuntaamme uusilta moninaisemmilta uhilta. Asia on korjattava viivytyksettä. Vuosi on lyhyt aika tässä talossa, mutta maailma ympärillämme voi muuttua hyvinkin nopeasti.

Kevein perustein tätä uudistusta ei olla tekemässä. Esityksessä on huolehdittu Euroopan mittapuulla poikkeuksellisen hyvin tiedustelutoiminnan valvonnasta ja kansalaisten oikeusturvasta. Tavalliset suomalaiset voivat nukkua edelleen yönsä rauhassa, mutta konien on kyllä syytä pelätä. [Ben Zyskowitz: Oikein! — Keskeltä: Hyvä!]

Arvoisa puhemies! Toinen kevään iso asia on sote-uudistus. Suomalaiset ovat jo liian pitkään joutuneet odottamaan nopeampaa hoitopääsyä ja mahdollisuutta valita vapaasti. Toteutuessaan uudistus on ennen kaikkea tasa-arvouudistus, joka tarjoaa kaikille suomalaisille pääsyn parempaan hoitoon ja hoivaan. [Touko Aalto: Mihinkä tutkimukseen perustu?

Kolmantena asiana haluan nostaa esille koulutuksen ja perheet. Vastikään lausunnoille lähteneen uuden varhaiskasvatuslain tarkoituksena on huolehtia, että suomalaiset lapset saavat tulevaisuudessa maailman parasta varhaiskasvatusta kehityksensä ja kasvunsa tueksi. Sitä haluamme olla aktiivisesti kehittämässä.

Hallitus on myös laskenut varhaiskasvatusmaksuja ja näin tukenut työllisyyttä ja lasten osallistumista varhaiskasvatukseen. [Eero Heinäluoma: Yritettyään sitä ennen nostaa niitä!] Tämän vuoden alussa 6 700 perhettä vapautettiin kokonaan varhaiskasvatusmaksuista — 6 700 perhettä — ja keskituloisen kaksilapsisen perheen maksut alenivat jopa 1 200 euroa vuodessa — 100 euroa kuukaudessa kaksilapsisen perheen käyttöön rahaa. Tämä on merkittävin helpotus, mitä lapsiperheiden taloudelliseen tilanteeseen on vuosikausiin tehty. [Välihuutoja]

Arvoisa puhemies! Presidentti Niinistö muistutti meitä puheessaan myös siitä, että "vaikka vaalikausi lähestyy loppuaan, tekemisen lista on loppumaton". Kokoomus on aina valmis uudistamaan yhteiskuntaamme rohkeasti ja vastuullisesti, oli vaalikausi alussa tai lopussa, talous kasvussa tai laskussa.

14.34 Antti Rinne sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Luottamus, 'tillit'. Tähän yhteen sanaan kiteytyy suomalaisen hyvinvointivaltion, meidän kaikkien yhteisen kotimme olemus. Suomea on kehitetty yhteisen hyvän näkökulmasta ja luottamuksen hengessä. Olemme kyenneet — kaikista vaikeuksista huolimatta — luomaan luottamusyhteiskunnan, joka on vauhdittanut suurten uudistusten tekemistä. Mitä enemmän on ollut luottamusta, sitä helpompi on ollut uudistaa. Me suomalaiset olemme ymmärtäneet, että ihmisten erilaisista taustoista ja henkilökohtaisista ominaisuuksista huolimatta yhteistä hyvää rakennetaan parhaiten, kun pidetään kaikki mukana — kun kaikkien elämä on tänään parempaa kuin eilen ja huomenna parempaa kuin tänään. Aivan keskeistä luottamusyhteiskunnan rakentamisessa on ollut, että heikoimmassa asemassa olevista ihmisistä huolehditaan tunnustaen heidän arvonsa ihmisenä. Tänään olemme saaneet lukea lehdistä selvityksestä, jossa todetaan pienituloisten ihmisten taloudellisen aseman merkittävästä heikkenemisestä tällä vaalikaudella. Se on todella karua luettavaa, karua luettavaa. Tämä ei herätä luottamusta.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Maailma muuttuu ennennäkemättömän nopeasti. Ilmastomuutos, luonnonvarojen ylikäyttö, teknologinen kehitys ja globaalin talouden muutokset vaikuttavat kaikkien ihmisten elämään maapallolla, myös täällä Suomessa. Kaupungistuminen on meilläkin vaikuttava megatrendi, eikä Suomi jää oppivan tekoälyn vaiku-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

tusten ulkopuolelle. Suomi ei voi sulkea rajojaan eikä ilmoittaa, ettemme halua olla mukana muuttuvassa maailmassa tai Euroopassa. Tahdomme tai emme, mukana olemme. Voimme joko vaikuttaa muutokseen tai seurata muutosta vierestä.

Arvoisa puhemies! Muutoksen keskellä tarvitaan rohkeutta tehdä uudistuksia, jotka mahdollistavat kestäväen taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen kehityksen. Muutoksessa pärjää parhaiten ihminen, jolla on riittävästi osaamista sekä kyky ja tahto sitä jatkuvasti kehittää. Siksi tarvitsemme mahdollisimman nopeasti maksuttoman kaikille lapsille kuuluvan varhaiskasvatuksen. Se luo vahvan perustan kaikenlaisille oppijoille kasvattaa osaamistaan. Tarvitsemme aidosti maksuttoman ammatillisen ja lukiokoulutuksen kaikille. Yksikään nuori ei saa pudota koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle. Tarvitsemme lisää voimavaroja nuorten aikuisten osaamisohjelmaan ja rahaa aikuiskoulutuksen kehittämiseen esimerkiksi avoimen korkeakoulun kautta. Tuodaan syrjäytymisuhan alla olevat kiinni elämään ja vahvistetaan ihmisten kykyä uudistaa omaa osaamistaan. Näitä investointeja meillä ei ole varaa jättää tekemättä. [Kimmo Kivelä: Sitrasta rahat!]

Arvoisa puhemies! Oppiva tekoäly, jakamistalous ja alustatalous muuttavat sekä työelämää että hyvinvointivaltion rahoitus pohjaa. Elämisen arvoisen elämän perusteet — turvallisuus, luottamus sekä näköala toimeentuloon — pysyvät kuitenkin ennallaan.

Arvoisat kollegat, olen todella, todella pahoillani, että perhevapaa uudistus kaatui. Se uudistus olisi ollut juuri sellainen konkreettinen uudistus, jollaista nyt talouskasvun oloissa olisi ollut järkevä tehdä.

Arvoisa puhemies! Tämän vaalikauden viimeisten valtiopäivien keskeinen asia on sote-uudistus. SDP haluaa, että uudistuksen keskiössä on ihminen ja hänen tarpeensa. Jokaisen ihmisen pitää saada laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut kaikkialla Suomessa. Kenenkään palvelujen laatu ja saatavuus ei saa olla tuloista tai varallisuudesta riippuvainen.

Erityisen suurta huolta kannamme siitä, miten lapsiperheiden palvelut ja lastensuojelu saadaan laadukkaasti toteutettua ja miten ikäihmisten hoiva toteutuu tulevaisuudessa. Molemmissa on paljon jo nykyisellään puutteita ja kehittämisen tarpeita. Näiden osalta hallituksen markkinamalli ei ole mitenkään perusteltu.

Pääministeri Sipilä, valtiovarainministeri Orpo, joka näyttää puuttuvan täältä, poliittisilla päätöksillä voi joko vahvistaa luottamusta tai heikentää luottamusta. Eriarvoisuuden lisääntyminen ja epäoikeudenmukaisuuden tunne vähentää luottamusta. Luottamusta, jota tarvitsemme hyvinvointivaltiota, työmarkkinoita ja koko yhteiskuntaa uudistettaessa. Teillä on, pääministeri Sipilä, reilu vuosi aikaa muuttaa tätä suuntaa. Mikäli haluatte lisätä ihmisten luottamusta, muuttakaa politiikkaanne sisältöä.

14.40 Kari Kulmala sin (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtion velkaantuminen on hidastunut, jopa näin ystävänpäivänä. Ripeä talouskasvu jatkuu. Hallituskauden alun ratkaisut näkyvät ja tuntuvat jo tavallisten suomalaisten arjessa. Kasvu kuuluu kaikille ja kaikkialla. Tilastokeskuksen viimeisimmässä kuluttajabarometrissa kuluttajien mieliala on korkeammalla kuin koskaan mittauksessa. Työllisyys vahvistui voimakkaasti viime vuonna, ja viimeisin Tilastokeskuksen mittaus työllisyysasteeksi on 70,7 prosenttia. Toimet työllisyyden parantamiseksi ovat pureet. Tämän hallituksen aikana on saatu yli 69 000 työllistä lisää. Tavoiteltu 72 prosentin työllisyysastetavoite voidaan saavuttaa. Suomen työllisyysaste on parempi kuin 27 vuoteen. Työministeri Jari Lindström on nyt suomenennätysmies. Yhdenkään työministerin kaudella ei työttömien työnhakijoiden määrä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

ole kuukausitasolla laskenut yhtä paljon. Sininen eduskuntaryhmä seisoo tehtyjen päätösten takana ja jatkaa Suomen uudistamista. Suomalaiset ovat älykäs kansa. Työ tekijäänsä kiittää.

Arvoisa puhemies! Suurena, koko hallitustaipaleen läpileikkaavana uudistuksena on luonnollisesti ollut sote-uudistus. Sinisten vahva näkemys on, että tämä hallitus vie sote-uudistuksen maaliin sovitun aikataulun mukaan. Lopputuloksen on oltava sekä inhimillisesti että taloudellisesti kestävällä pohjalla, ja olennaista on, että soten keskiössä on palveluja tarvitseva ihminen. Vähävarainenkin suomalainen saa sen, mikä on ollut jo varakkaalle mahdollista: valinnanvapauden. Sinisten lähtökohta on, että julkinen on vahva isäntä ja yksityinen renki. Suuret yritykset eivät tule ottamaan keskeistä roolia sosiaali- ja terveydenhuollossa, kun takana on vahva julkinen järjestäjä: maakunta, kunta tai valtio.

Arvoisa puhemies! Isänmaan turvallisuus on minulle ja sinisille sydämen asia. Tällä hallituskaudella puolustusta on kehitetty voimakkaasti puolustusministeri Jussi Niinistön johdolla. Olemme panostaneet ennen kaikkea valmiuden kehittämiseen, jonka tarkoituksena on vastata uudentyyppisiin uhkiin. Valmiutta on parannettu erilaisin lainsäädännöllisin hankkein, materiaaliseen valmiuteen panostamalla sekä toimintamenetelmiä kehittämällä.

Alkaneen kevään tärkein hanke on tiedustelulainsäädäntö. Sen voimaansaattamisessa ei pidä aikailla. Poliittisessa pelissä on suomalaisten turvallisuus. Sotilastiedustelujärjestelmä on saatava ajan tasalle vastaamaan muuttunutta turvallisuusympäristöä ja teknologista kehitystä.

Myös kansainvälisen puolustusyhteistyön kehittäminen jatkuu kuluvana vuonna. Erityisesti Ruotsin, Yhdysvaltojen ja Naton kanssa tehtävää yhteistyötä kehitetään. Suomi on osa länttä.

Arvoisa puhemies! Suomi on tällä hallituskaudella ottanut ensi kertaa rakentavan kriittisen EU-linjan. Suomelle hyödyllisiä hankkeita on edistetty, mutta on uskallettu olla myös eri mieltä johtavien EU-maiden kanssa. Suomi on tehnyt eurooppaministeri Sampo Terhon kaudella rohkeita linjauksia, joissa on otettu ennakoivasti kantaa EU:n kehityssuunnitelmiin.

Ison-Britannian EU-ero vaatii EU:n uudistumista. Siniset haluavat EU:n olevan itsenäisten kansallisvaltioiden unioni. Kaikkeen ei pidä sanoa ”ei”, mutta kaikkeen ei pidä myöskään sanoa ”kyllä”. Talous- ja rahaliitto Emun kehittämiseen liittyy useita esityksiä. Suomelle on tärkeää, että julkisen rahan valuminen pankkien tai valtioiden pelastamiseksi loppuu. Suomalaiset kannattavat EU-jäsenyyttä, mutta vain, jos jäsenyys hyödyttää Suomen taloutta ja turvallisuutta.

Turvapaikkapolitiikassa siniset velvoittavat hallitusta pitämään kiinni sovitusta. Hallitusohjelman mukaisesti pakolaiskiintiö on 750 ihmistä vuodessa. Haluamme auttaa hädänalaisia, mutta Suomi on pieni maa suuressa maailmassa. Kaikella on rajansa.

Arvoisa puhemies! Ministeri Terhon käynnistämä, Suomen historian ensimmäinen liikuntapoliittinen selonteko annetaan eduskunnalle kesäkuussa. Sinisille tärkeitä painopisteitä selonteossa ovat vähävaraisten perheiden lasten ja nuorten liikuntamahdollisuuksien parantaminen sekä nuorten lahjakkuuksien eteenpäin auttaminen. Mahdollisuus harrastaa kuuluu jokaiselle nuorelle. Kenenkään menestys ja eteneminen valitsemassaan lajissa ei saa olla riippuvainen hänen taustastaan.

Sininen eduskuntaryhmä on tyytyväinen siihen, että myös hallitusneuvotteluissa sovittu vapaan kielivalinnan kokeilu etenee kuluvana vuonna.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

14.45 **Sami Savio ps** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaalikauden viimeisten valtiopäivien merkittävimpiin asioihin kuuluu linjaus EU:n kehityksestä. Saksan uusi hallitus näyttää tukevan presidentti Macronin ajatuksia yhteisvastuun kasvattamisesta sekä velka- ja tulonsiirtouniosta. Ne kurittaisivat ankarasti suomalaista veronmaksajaa. Sipilän hallitus torjuu liittovaltiokehityksen puheissaan, mutta ei teoissaan. Suomi jää sivustakatsojan ja maksajan rooliin, ellemme löydä yhteistyökumppaneita liittovaltiokehitystä pyssyttämään. Euroopan keskuspankki on jo ostanut satojen miljardien eurojen roskalainat kriisimaiden ongelmapankeilta. Perussuomalaiset eivät hyväksy yhteisvastuuta veloista eivätkä EU-liittovaltiota. Edellytämme hallitukselta tiedonantoa EU- ja eurolinjauksista sekä Suomen jäsenmaksukehityksestä.

Arvoisa puhemies! Laittoman siirtolaisuuden saaminen hallintaan edellyttää määrätietoisia toimia. EU:n turvapaikkapolitiikka on epäonnistunut, kun ulkorajat vuotavat eikä sopimuksia noudateta. Suomi on vaivihkaa muuttunut yhdeksi Euroopan liberaaleimmista maista, kun on kyse turvapaikanhakijoista, perheen yhdistämisistä, oleskelulupien pituudesta, kansalaisuuden myöntämisen ehdoista, rajavalvonnasta ja laittomasti maassa oleskeleville myönnettävistä palveluista. [Välihuutoja vasemmalta]

Euroopan suunta on toinen. Tanskan sosiaalidemokraattien tuoreen ohjelman mukaan maa ei ottaisi vastaan yhtään turvapaikanhakijaa, vaan ainoastaan turvattomimpia pakolaisia kriisialueiden lähistölle perustettavista vastaanottokeskuksista. [Vasemmalta: Moninkertainen pakolaiskiintiö!] Ruotsissa maltillinen kokoomus ja sosiaalidemokraattinen sisäministeri ovat esittäneet samanhenkisiä ajatuksia. Saksan tulevan hallituksen turvapaikkapolitiikka kiristyy. Järkeä voittaa.

Myös Sipilän hallituksen on tiukennettava maahanmuuttopolitiikkaansa. Kun teette sen, ovat tulevat sukupolvet syvästi kiitollisia.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus tarvitaan, mutta ei hinnalla millä hyvänsä. Hallitus teki raskaan virheen luopuessaan hallitusohjelman mukaisesta uudistuksen toteutustavasta ja ryhtyessään valmistelemaan kokoomuksen taustapiiriin ankarasti lobbaamaa valinnanvapausmallia. Kansainväliset terveysalan yritykset ovat saamassa ennennäkemättömät markkinat, ja kalliin laskun maksavat kansalaiset. Perussuomalaiset vaativat paluuta alkuperäiseen suunnitelmaan, jossa ensin tehdään hallittu sote-uudistus ja lisätään valinnanvapautta perustellusta syystä vasta kokeilujen jälkeen.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset kannattavat tiedustelulain uudistamista. Turun terrori-isku oli vakava muistutus turvallisuutemme heikkenemisestä, kun rajoja ei valvota eikä tiedustelu toimi. Haluamme silti varmistua perusoikeuksien turvaamisesta. Lakien muuttaminen perustuslain kiireellisessä säätämisyjärjestyksessä on poikkeuksellista ja vaatii huolellista harkintaa varsinkin vaalikauden lähestyessä loppuaan. Odotamme erityisesti perustuslakivaliokunnan kantaa perusteluineen.

Arvoisa puhemies! Talouskasvu ei synny itsestään. Perussuomalaiset kiirehtivät suurten liikennehankkeiden toteutusta. Liikenteen on oltava sujuvaa ja kohtuuhintaista sekä työssäkäyntiä ja elinkeinoelämää edistävää. Asumista on halpuutettava ja pieni- ja keskituloisten palkansaajien sekä eläkeläisten ostovoimaa kasvatettava. Parlamentaarinen työyrittäjäviihdakon karsimiseksi on otettava tosissaan.

Pienenä kansakuntana Suomen on panostettava koulutukseen ja tutkimukseen. Eduskunnan käsittelyyn tulevan lukiolain lisäksi koulutusta on kehitettävä kaikilla tasoilla.

Työpaikkoja syntyy erityisesti pienimpiin yrityksiin. Perussuomalaiset ovat esittäneet muun muassa arvonlisäverovelvollisuuden alarajan nostoa, yrittämisen aloittamista hel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

pottavaa työtilimallia sekä yritysverotuksen muuttamista investointeja ja työllistämistä tukeväksi. Näin voittaisivat sekä työnantajat että työntekijät.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset kannattavat työttömien kannustamista hallituksen suosiman keppiaktiivoinnin sijaan. Vaikka työttömän tulee olla aktiivinen ja pyrkiä työllistymään, ei ketään pidä pakottaa mahdollottoman eteen. Aktiivimalli ei luo uusia työpaikkoja, ellei huomioida Kansaneläkelaitoksen kasvavaa käsittelyruuhkaa. [Kimmo Kivelä: Entäs passiivimalli?] Mallin epäkohdat on korjattava viimeistään sitä koskevaa kansalaisaloitetta käsiteltäessä.

Arvoisa puhemies! Häpeälliset leipäjonot osoittavat, ettei läheskään kaikilla suomalaisilla mene hyvin. Odotamme Juho Saaren työryhmän esityksiä ja hallituksen toimia köyhyyden ja erityisesti nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Tasavallan presidentti on perussuomalaisten tavoin puhunut usein kohtuuden puolesta. Valtionyhtiöiden palkitsemiskäytäntöjä on kohtuullistettu hieman tällä vaalikaudella, enemmänkin olisi voitu. Kansanedustajien sopeutumiseläkkeisiin on puututtava pikaisesti. Mikä ei ole oikeus eikä kohtuus, ei voi olla lakikaan. [Puhemies koputtaa] Tämä toimikoon eduskunnan ohjenuorana [Puhemies: Aika!] myös jatkossa.

14.50 Touko Aalto vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salissa puhutaan usein velasta. Siitä pääministerikin puhui. Liian usein keskitytään kuitenkin vain euroihin. Euromääräisen velan taittaminen on tietenkin tärkeä tavoite. Tuon tavoitteen nimissä ei silti voi alentaa osaamistasoa ja kasvattaa tuloeroja. Tuon tavoitteen nimissä ei myöskään voi kasvattaa ympäristö- ja ilmastovelkaa, joka lankeaa tulevien sukupolvien harteille. Olennaista on katsoa pidemmälle, Suomen seuraavaan sataan vuoteen, eikä tuijottaa vain yhden vuoden viivan alle.

Arvoisa puhemies! Satavuotiaan taipaleensa aikana kansakuntamme on noussut köyhyydestä yhdeksi maailman vauraimmista ja osaavimmista valtioista. Siihen on päästy tekemällä historiallisia suurtekoja, joista keskeisin on jokaisen lapsen mahdollisuus koulutautua ja tavoitella unelmiaan. Nyt on aika kysyä, miltä Suomen seuraavat sata vuotta näyttäivät. Seuraavaan sataan vuoteen lähdemme tilanteesta, jossa lasten ja nuorten pahoinvointi kasautuu ja kouluttamattomuus periytyy, tilanteesta, jossa koululaisten oppimistulokset ovat laskussa ja sukupuolten väliset oppimiserot ovat OECD-maiden suurimmat, tilanteesta, jossa työttömän lapsella ei ole yhdenvertaista oikeutta täysipäiväiseen varhaiskasvatukseen. Eräs alakoulun rehtori ja erityisopettaja kiteytti hyvin, miksi meidän velvollisuutemme on huolestua näistä asioista: ”Päätäjien pitäisi ymmärtää, että koulu ei nykypäivänä ole pelkästään paikka, missä opetetaan. Se on osalle oppilaista ainoa paikka, jossa lapsi tulee nähdyksi ja hänestä ollaan kiinnostuneita.” Arvoisa puhemies, tämä alleviivaa koulutukseen panostamisen tärkeyttä. Vihreiden arvovalinta olisi ollut panostaa tänä vuonna puoli miljardia euroa lisää koulutukseen. Me vihreät haluamme rakentaa lapsiystävällistä Suomea. Jokaisen lapsen unelmat ovat yhtä tärkeitä eikä yhdenkään lapsen koulutie saa katketa liian varhain.

Arvoisa puhemies! Koulutus on myös talouskysymys. Työelämä on murroksessa. Myös hallitus on sen tunnistanut. Myös hallitus on tunnistanut sen, että erityisen suuressa vaarassa tippua työmarkkinoilta ovat ne 620 000 henkilöä, joilla ei ole toisen asteen koulutusta. Hallitus väittää vastaavansa näihin huoliin ammatillisen koulutuksen reformilla, vaikka se tosiasiallisesti on leikannut nimenomaan ammatillisesta koulutuksesta 190 miljoonaa euroa. Nämä leikkaukset johtavat siihen, että yhä useampi nuori jätetään yksin työpaikalle oppi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

maan ja samalla opettajia on jouduttu ja joudutaan irtisanomaan. Tulevien vuosien aikana nämä leikkaukset johtavat alueelliseen eriarvoistumiseen, kun koulutuspaikkoja vähennetään ja toimipisteitä suljetaan pienemmiltä paikkakunnilta.

Arvoisa puhemies! Vihreät ovat tyytyväisiä jokaisesta uudesta työpaikasta ja talouden vahvistumisesta. On hiekkalaatikkopolitiikkaa kinastella, milloin ja kenen toimesta talouskasvu on vihdoon rantautunut Suomeen. [Välihuutoja] Olennaista on nyt katsoa tulevaisuuteen. Pääministeri totesi puheessaan, että hyvänä aikana on vaikea tehdä uudistuksia mutta juuri silloin niitä pitää tehdä. Ja hyvä eduskunta, olen tästä aivan samaa mieltä pääministerin kanssa. Suomen talouden haasteet ovat ennen kaikkea rakenteissa. Ihmisten perusturvaa ja koulutusta heikentämällä Suomea ei laiteta kuntoon. Sen sijaan verotusta, sosiaaliturvaa ja työmarkkinoita uudistamalla varaudutaan kestävällä tavalla tulevaisuuteen. Kun kansainvälisen talouden suhdanteet seuraavan kerran kääntyvät, olemme heikoilla jäillä ilman uudistumista. [Ben Zyskowicz: Oikein!] Ilman isoja uudistuksia joudumme tulevaisuudessa isoihin leikkauksiin, ja sitä vihreät eivät voi sallia. Uudistusten aika on nyt. Ja juuri sen takia on valitettavaa, että hallitus on juuri epäonnistunut yhdessä tärkeimmistä uudistuksista. Keskustan ja kokoomuksen ilmiriita kaatoi perhevapaa-uudistuksen, jota olisi tarvittu, jotta äitien asema työelämässä paranisi ja isien asema kotona vahvistuisi — jotta lapsen etu toteutuisi. [Välihuutoja]

Arvoisa puhemies! Se, mistä meidän tulee myös kantaa huolta seuraavan sadan vuoden aikana, on suomalaisille rakas ja mittaamattoman arvokas luonto sekä ympäristö. Vihreät tekevät politiikkaa, joka asettaa yhteiskunnan toiminnan luonnon kantokyvyn rajoihin ja turvaa luonnon monimuotoisuuden. Aikamme politiikan tärkeimmät tehtävät ovat ilmastomuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen torjuminen. Hallituksen omista energia- ja ilmastostrategian vaikutusarvioinneista käy ilmi, että Suomen päästöt eivät vähene lainkaan vuoteen 2030 mennessä, jos hallituksen kaavailemat massiiviset lisämetsähakkuut toteutetaan.

Arvoisa puhemies! Seuraavan hallituksen tehtävänä on uudistaa yhteiskuntaa taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväälle pohjalle. Euromääräisen velan ohella [Puhemies: Aika!] on tehtävä töitä sosiaalisen velan ja ympäristövelan vähentämiseksi. [Puhemies: Aika!] Arvoisa puhemies, se on tämän ajan päättäjien tärkein tehtävä.

14.56 Hanna Sarkkinen vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Silmät ovat sie-lun peili, mutta suu kertoo asemasta yhteiskunnassa. Köyhillä ei ole varaa hammaslääkäriin. Ylipäätään väestöryhmien väliset terveyserot ovat Suomessa yhä selvempiä ja kansainvälisesti katsottuna suuria. Suomessa vähävarainen mies kuolee 6 vuotta varakasta miestä aiemmin.

Arvoisa puhemies! Kevään isoin asia ja koko eduskuntakauden tärkein kysymys eduskunnassa on sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus. Sote-uudistus tarvitaan, jotta suomalaiset voisivat jälleen luottaa julkiseen terveydenhuoltoon. Kuitenkin, jos hallituksen sotesitys toteutuu, tulevat asiakasmaksut nousemaan entisestään. Vähävaraisilla ei ole enää varaa hoitaa vaivojaan ja terveyserot kasvavat.

Hallituksen markkinaehtoisuuteen perustuva sote-malli on kallis Suomen taloudelle ja potilaille. Edullinen se on terveysjäteille, joille luodaan rahastusautomaatti. Asiantuntijat ovat arvioineet kustannusten nousevan jopa miljardeilla. Hallitus leikkii kallista ja vaarallista leikkiä kansanterveyden ja kansantalouden kustannuksella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

Vasemmisto on esittänyt oman sote-uudistusmallin. Kaventaisimme terveyseroja lisäämällä palveluiden integraatiota, alentamalla asiakasmaksuja ja helpottamalla terveyskeskukseen pääsyä. Olemme edelleen valmiita kaikkien puolueiden yhteiseen lainvalmisteluun.

Arvoisa puhemies! Hallituksen sote-uudistuksesta tuttua markkinamallia ollaan uittamassa myös maakuntien työllisyyspalveluihin. Kasvupalvelulakiluonnos pirstoo työllisyyden hoidon kokonaisuutta entisestään mutta ei ratkaise itse ongelmaa eli työkkäreiden liian niukkoja resursseja ja työttömien byrokraloukkua.

Sote- ja maakuntauudistuksen lakipaketteja ei ole vielä saatu eduskuntaan. Maakuntien tehtäviä ja palveluiden järjestämisen periaatteita ei ole vielä edes päätetty, mutta jo reilun puolen vuoden kuluttua ihmisten pitäisi äänestää maakuntavaaleissa. Aikataulu on täysin epärealistinen ja epädemokraattinen.

Arvoisa puhemies! Ei maan asioita voi näin hoitaa.

Toinen asia sitten on, pysykö hallitus kasassa ja riittävän yhtenäisenä sote-uudistuksen läpiviemiseksi. Suomalaisten sosiaali- ja terveyspalvelut olisivat jo kunnossa, mikäli hallitus ei olisi tehnyt yksityistämismassaan poliittisia lehmänkauppoja. On käynyt selväksi, kenen ehdoilla uudistusta valmistellaan. Kokoomuksen ja ylikansallisten terveysyritysten välillä on pyöröovi, josta sujahtetaan sujuvasti päättäjistä lobbareiksi. Olette hukanneet pörriäisseikkailujen vuoksi paljon aikaa, eikä perhevapaaudistuksen surullinen mahalasku kerro hyvää hallituksen päätöksentekokyvystä.

Kun Sipilän hallitus aloitti, pääministeri uhosi perustavansa avokonttorin, jossa vatuointi lopetetaan. Paljon puheita, vähän villoja. Heikon valmistelun, sisäisten ristiriitojen sekä asiantuntijoiden ja opposition sivuuttamisen vuoksi hallitus on joutunut perumaan lukuisia huonoja esityksiä. Tämä hallitus on lähinnä tehnyt tulonsiirtoja hyvätuloisille ja nimittänyt vähävaraisiin kohdistuvia leikkauksia uudistuksiksi. Todelliset uudistukset jäävät ilmeisesti seuraavan hallituksen tehtäväksi.

Arvoisa puhemies! Nyt pitää kuitenkin katsoa tulevaisuuteen. Suomi on saanut paljon myönteistä julkisuutta perustulokokeilullaan. Kokeileminen on hyvä asia, ja perustulon suuntaan eteneminen on vasemmiston mielestä välttämätöntä tulevaisuudessa. Perustulon ajatuksena on vapauttaa ihmisiä byrokratiasta, turvata toimeentulo muuttuvassa maailmassa ja kannustaa työntekoon ja itsensä kehittämiseen. Hallituksen sosiaali- ja työllisyyspolitiikka on kuitenkin kääntynyt menneisyyteen. Perustulokokeilun jatko on eväty ja tilalle on tullut niin sanottu aktiivimalli. Joulun alla hallitus runnoi läpi työttömiä epäoikeudenmukaisesti kurittavan työttömyysturvaleikkurin. Onneksi eduskunta pääsee kansalaisaloitteen myötä käsittelemään asiaa uudestaan.

Vasemmisto haluaa kumota aktiivimallin, koota työllisyyspalvelut yhdelle luukulle ja panostaa työttömien työllistymispalveluihin, sujuvoittaa työn vastaanottamista suojaosia nostamalla sekä edelleen helpottaa työttömänä opiskelua. Haluamme purkaa karenssit ja siirtyä työttömien kurittamisesta kannustamiseen.

Arvoisa puhemies! Myös taloudessa pitää katsoa tulevaisuuteen eikä menneisyyteen. Suomen talouden menestys ei ratkea työpäivän pidentämisellä ja työntekijöiden kyykytyksellä vaan osaamisella ja kekseliäisyydellä. Työttömyys on onneksi kääntynyt laskusuuntaan, mutta niin on valitettavasti Suomen koulutustasokin. Koulutus- ja tutkimusleikkaukset nakertavat tulevaisuuden menestystä. Nämä valtiopäivät ovat viimeinen mahdollisuus tälle eduskunnalle löytää riittävät satsaukset koulutukseen ja tutkimukseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

15.01 Anna-Maja Henriksson r (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Millaisia johtopäätöksiä voi tehdä, kun vaalikauden viimeiset valtiopäivät ovat käynnistyneet?

Suomella on takanaan 100 vuotta itsenäistä hyvinvointivaltion rakentamista. Meillä on yksi maailman terveimpiä, hyvinvoivimpia ja parhaiten koulutettuja väestöjä. Meillä on suhteellisen vakaa poliittinen järjestelmä ja vakaat yhteiskunnalliset instituutiot. Kaikki tämä on kilpailukyvyllämme tärkeää, mutta kaikkein tärkeintä on se, että olemme rakentaneet tämän yhdessä. Elämme nyt vuotta 2018, ja edessämme on aikamoisia haasteita, jotka ovat samalla mahdollisuuksia.

Ärade talman! Vår befolkning blir äldre, vi lever längre. Samtidigt föds det för få barn. Vi behöver mera människor, vi behöver framför allt en positiv samhällsanda som gör att folk vill flytta hit. Vi behöver satsa på dagvården, på skolan och bestämt motverka de trender som försvagar jämlikheten i utbildningen. Själv skulle jag inte nått studentexamen, än mindre blivit jurist, utan den avgiftsfria skolan och utbildningen. [Ben Zyskowicz: Samma här!] SFP och svenska riksdagsgruppen vill se ett jämlikt Finland, där alla barn ges jämlika möjligheter.

Mutta, arvoisa puhemies, Suomi on osa Pohjolaa, ja pohjoismaisella mallilla on suuri potentiaali. Meidän pitäisi oppia toimimaan vieläkin enemmän yhdessä. Meidän ei pidä myöskään unohtaa, että yhteenlaskettuna Pohjola on maailman kahdenneksitoista suurin talous. Kun tarkastelemme kehitystä omassa maassamme, tiedämme, että tekoäly on tulevaisuutta. Sen tulee olla tasa-arvoisesti kaikkien saatavilla.

Asun itse Pohjanmaan maakunnassa, joka on tarmokkuudestaan tunnettu. Tiedän, että salaisuus myönteisen yhteiskunnallisen kehityksen takana on aloitteellisuus, yhteenkuuluvuus ja yritteliäisyys. Kukaan ei sen sijaan halua holhoamista tai lisää byrokratiaa. Annetaan sen vuoksi maakuntien päättää itse, miten ne haluavat kehittyä. Toistan: nyt kun maakuntamalli näyttää toteutuvan, pitääkö huoli siitä, että lainsäädäntö on niin laadukasta, että malli oikeasti vahvistaa itsehallintoa.

Byrokraattiset rakenteet tappavat aloitteellisuuden. RKP uskoo, että ihmiset maakunnissa tietävät paremmin, mitä maakunnat tarvitsevat, kuin virkamiehet ministeriöidemme kirjoituspöytien takana. Antakaamme maakuntien päättää terveydenhuollostaan, päivystyksistään ja siitä, missä mikin leikkaus tehdään. Vielä, arvoisa hallitus, ehditte muuttaa ehdotustanne.

RKP ja eduskuntaryhmämme haluaa myös puhtaan ympäristön ja Suomen, joka kantaa vastuunsa ilmastopolitiikasta. Meidän on uudistettava Suomea ja tarkasteltava koko potentiaaliamme. Meillä on Nobel-palkinnon saajat Holmström ja Ahtisaari. Myös Eurooppapolitiikassa meidän pitää olla pieni maa, jolla on suuria ajatuksia.

Tässä on syytä kysyä: pääseekö hallitus tähän? Se, että hallitus on päättänyt sanoa ”ei” Suomen lisäpaikalle EU-parlamentissa brexitin seurauksena, vaikuttaa käsittämättömältä. Lisäpaikalla myös Ahvenanmaan edustus unionissa voitaisiin ratkaista.

Suomen ja hallituksen tulisi tarkistaa myös turvapaikkapolitiikkaansa. Ihmisiä ei voi lähettää takaisin kuolemaan. Yhteisiä pelisääntöjä tarvitaan EU-tasolla, ja tässä Suomen pitää toimia eikä painaa jarrua. Uuden sisäministeri Mykkäsen kiintiöpakolaisia koskeva avaus on vastuullinen ja looginen sekä kaiken tuen arvoinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

Ärade talman! Också så här på vändagen: Familjerna är värda en reform, barnen är värda en reform av föräldraledigheterna. Förra fredagen såg det ut som ett öppet krig inom regeringen när familjeminister Saarikko meddelade att reformen läggs på is. Vi behöver en reform av familjeledigheten som underlättar livspusslet med sammanjämkning av arbete och familjeliv, som minskar på löne- och pensionsskillnaderna mellan kvinnor och män, som förbättrar kvinnornas möjligheter till sysselsättning och involverar papporna i högre grad och stärker jämställdheten. Den här reformen måste prioriteras nu och den ska få kosta.

Lopuksi, arvoisa puhemies, voimme tehdä sen johtopäätöksen, että kurssimuutosta tarvitaan monilla politiikan alueilla. Miten hallitus käyttää viimeisen vuotensa? Suomen kansa ansaitsee parempaa kuin hallituksen, jota leimaavat repivät riidat, joissa suomalaisten paras uhkaa jäädä sivuseikaksi.

15.07 Sari Tanus kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olemme aloittaneet tämän vaalikauden viimeiset kokonaiset valtiopäivät. Hallituksella on vain tämä vuosi aikaa saattaa maaliin keskeiset uudistukset. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä on koko vaalikauden ajan ollut valmis rakentamaan yhteistyöhön ja on sitä edelleen. Myös hallitukselta vaaditaan yhteistyöhalua, mikäli se aikoo saavuttaa tavoitteensa. Kansainvälisen suhdanteiden myötä maamme talous on lähtenyt kasvuun ja myös työllisyystilanne on kohentunut. Hallituksen ei kuitenkaan pidä tuudittautua hyvän olon tunteeseen, koska paljon työtä on yhä tehtävänä.

Arvoisa puhemies! KD:n eduskuntaryhmä ajaa inhimillistä politiikkaa. Kestävä kehitys ja ihmisten kestävä hyvinvointi on KD:n missio. Hallituksen tulee talouskasvun aikaansaamisen ja työllisyyden parantamisen lisäksi huomioida, miten ne saadaan valjastettua kestävä kehityksen ja ihmisten kestävä hyvinvoinnin parantamiseksi. Talouskasvusta ei ole mitään iloa, jos sen hyödyt valuvat suurpääoman pohjattomaan laariin. Talouskasvun vaikutuksista pitää tavallisen kansankin hyötyä.

Suhdanteista riippumatta emme saa unohtaa yhteiskunnan vähäosaisia ja köyhiä. Eläkeläisten, erityisesti köyhyydessä elävien eläkeläisten, asemaa tulee parantaa. Meidän tulee tarttua yhteiskuntaamme vaivaaviin inhimillisiin haasteisiin, kuten yksinäisyyteen ja päihdeongelmiin. Yhteisöllisyyttä on saatava parannettua, se vaikuttaa oleellisesti ihmisten hyvinvointiin.

Yhteiskunnan arvot tulevat esiin siinä, kuinka hyvin huolehdimme kaikkein heikommassa asemassa olevista kansalaisista. Tällä hetkellä ei voi sanoa, että kohtelisimme vanhuksiamme sillä arvokkuudella, mitä he ansaitsevat. Eutanasian sallimisen sijaan meidän päättäjien on tartuttava rivakasti toimeen ja pistettävä vihdoin vanhuspalvelut ja saattohoito kuntoon koko maassa.

Lapset tulee nostaa keskiöön päätöksenteossa aikuisten toiveiden ja ideologisten päätösten sijaan. Kristillisdemokraatit haluavat näillä valtiopäivillä puolustaa lasten ensisijaista oikeutta isään ja äitiin. Mikään lakimuutos ei voi muuttaa vanhemmuuden todellisia perusteita. Haluamme puolustaa myös lapsiperheiden oikeutta itse päättää lastensa hoidosta. KD:n esittelemä kustannusneutraali hoitorahamalli, taaperobonus, toisi lisää joustavuutta, valinnanvapautta ja säilyttäisi myös kotihoidon mahdollisuuden.

Työttömälle parasta aktivointia on työpaikka. Siksi vaadimmekin hallitukselta edelleen toimia uusien työpaikkojen syntyyn, yrittäjyyden tukemiseen ja koulutuksen tason parantamiseen. Vauhtia pienyrittäjyyteen antaisi myös alvirajan nosto, jonka valmisteluun hal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

lituksen olisi syytä ryhtyä. Lisäksi tarvitaan KD:n kannustavan perusturvan kaltainen sosiaaliturvan uudistus, joka poistaisi kannustinloukut ja tekee työnteosta aina kannattavaa.

Arvoisa puhemies! Sote-uudistusta tarvitaan kipeästi, jotta kattavat ja yhdenvertaiset sosiaali- ja terveystalvet turvataan koko maassa. Uudistus on toteutettava asiantuntijoiden viitoittamaan suuntaan. Kestävään, asiakaslähtöiseen ja pitkällä aikavälillä säästöjä tuovaan uudistukseen tarvitaan myös tiivistä yhteistyötä opposition kanssa.

Ensi viikolla eduskunnan käsittelyyn tulevat tiedustelulait tulee saattaa voimaan nopealla aikataululla. Suomi ei voi jättäytyä kehityksen ulkopuolelle muiden maiden tiedustelupalveluiden hyvän tahdon varaan. Turvallisuusviranomaiset tarvitsevat työkalut terrorismin torjuntaan. Selkeällä ja kattavalla lainsäädännöllä tulee määritellä viranomaisten oikeudet ja velvollisuudet, jotta myös ihmisten yksityisyydensuoja turvataan.

Arvoisa puhemies! Euroopan unionin kehitys huolettaa monia kansalaisia. KD:n eduskuntaryhmä edellyttää, että näiden valtiopäivien aikana eduskunnassa käydään kattava keskustelu EU:n ja euron kehityksestä. Kansalaisilla on oikeus tietää, mihin suuntaan EU on menossa ja mihin eri eduskuntapuolueet haluavat EU:ta viedä. [Eero Heinäluoma: Oikein!] Hyssyttelyn aika on ohi. KD ei halua EU:sta liittovaltiota eikä halua olla sellaisessa kehityksessä mukana. KD haluaa torjua komission esitykset yhteisvastuun lisäämisestä. Emme halua yhteistä talous- ja finanssiministeriä, emme yhteisvastuullista Euroopan valuuttarahastoa emmekä yhteistä velkajärjestelymekanismia. Tämä on KD:n kanta — mikä on hallituksen ja mikä on eduskunnan kanta?

Lopuksi haluan toivottaa [Puhemies: Aika!] kaikille hyvää ystävänpäivää.

Puhemies Paula Risikko: Kiitoksia. Nyt on kaikki ryhmäpuheenvuorot pidetty, ja pääministeri Sipilä, 5 minuuttia.

15.12 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa puhemies! Kiitoksia puheenvuoroista.

Ensinnäkin ulko- ja turvallisuuspolitiikassa näyttää vallitsevan edelleenkin suuri yksimielisyys, mikä on totta kai hyvä asia. Kevään aikana merkittävin hanke on tämä tiedustelulain kokonaisuus eduskunnassa. EU-politiikassa tunnistan samat haasteet, jotka täällä on tuotu esille. Isosta kuvasta kuitenkin vallitsee aika lailla yksituumaisuus. Hallituksen lähtökohtana on ollut se, että kannat muodostetaan ajoissa ja sitten vaikutetaan, haetaan samanmielisiä kumppaneita. Näin teimme esimerkiksi puolustusyhteistyön syventämisessä ja samoin teemme nyt Euroopan rahaliiton kehittämisessä.

Kristillisten puheenvuorosta jäi mietityttämään velkajärjestely — eihän velkajärjestelyn ottaminen Emun kehittämiseen ole suinkaan yhteisvastuun lisäämistä. [Eero Heinäluoma: Päinvastoin!] Suomi ei tietenkään sano ”ei” lisäpaikalle, jos sellainen tulee — parlamenttihan on ehdottanut nyt, että osa korvattaisiin. Siitä valtiovarainministerikin tuolta sairastuoteeltaan lähetti tekstiviestin huolestuneena, että eihän täällä sellainen käsitys ole. Me vastustamme sitä, että paikkoja lisättäisiin tai Britannian paikkoja vähennetään. Se on meidän lähtökohtamme, mutta jos tulos on se, että osakaahan niistä jää, niin totta kai Suomi taistelee sitten lisäpaikasta.

Taloustilanne korjaantuu vauhdilla. Siitä on monessa puheenvuorossa täällä keskusteltu. Viimeisen neljänneksen kasvu oli lähes 4 prosenttia. Työllisten määrä kasvoi vuoden aikana 75 000 ihmisellä, kun verrataan viimeistä neljänneistä viime vuonna ja edellisenä vuonna — 75 000 ihmistä enemmän on töissä kuin vuosi sitten. Edustaja Rinne, puhuitte luottamuksesta. Kuluttajien luottamus on nyt ennätystasollaan. Se on suurin koko mittaus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

jaksolla, joka alkaa vuodesta 1995. Työllisyys joulukuussa oli paras joulukuun mittaus 27 vuoteen, niin kuin kokoomuksen ryhmäpuheessa todettiin, ja mitä tulee eriarvoistumiskeskitykseen, niin kyllä sen suurimpia aiheuttajia Suomessa on työttömyys. Nyt on tehty työttömyyden eteen eikä pelkästään puhuttu. Pelkästään pitkäaikaistyöttömien määrä on vähentynyt vuoden aikana noin neljänneksellä. 75 000 ihmistä sai töitä vuoden aikana. Nämä ovat kovia lukuja. Ne näkyvät monen perheen arjessa ja yhä useamman suomalaisen arkipäivässä. [Välihuuto oikealta: Näyttöjä on! — Paavo Arhinmäen välihuuto] Vatulointi on todellakin lopetettu, nyt tehdään.

Maahanmuuttopolitiikassa perussuomalaisten esittämä pitkän aikavälin visio on itse asiassa juuri se, mikä oli hallituksenkin visio, eli meidän pitäisi päästä kohti sitä, että ihmisiä autetaan lähempänä kriisialueita ja otetaan turvapaikkakiintiön puitteissa turvallisista olosuhteista ihmisiä tänne. [Ben Zyskowicz: Tätähän Mykkänen esitti!]

Sitten vielä tähän tunteeseen, että nyt kun talous on lähtenyt kasvuun ja työllisyys paranee nopeasti, niin meidän rakenteelliset ongelmat olisivat kunnossa ja meillä olisi nyt varaa lähteä lipsumaan siitä 10 miljardin kestävyysvajeurakasta, mikä on tehty: 4 miljardin säästökokonaisuus on edelleenkin kipeä, mutta meidän on pakko pitää siitä kiinni. Meidän on pakko pitää kiinni niistä toimista, joilla työllisyys on saatu kasvuun. Meidän on pakko pitää kiinni niistä toimista, uudistuksista, jotka tähtäävät siihen, että kestävyysvaje saadaan kuntoon, että me pystymme varautumaan siihen ikääntymispiikkiin, mikä Suomessa on vielä edessä. Suomi on ikääntyvä yhteiskunta, ja yhä pienemmät ikäluokat kantavat vastuuta työmarkkinoilla.

Minulle talouden tervehdyttäminen — talouden rakenteiden tervehdyttäminen, julkisen talouden kurissa pitäminen — on myös kysymys Suomen tulevaisuudesta ja ylisukupolvisesta vastuusta, ja tässä tilanteessa, kun nyt menee hyvin, tätä ei saisi unohtaa.

Puhemies Paula Risikko: No niin, nyt lähdetään sitten debattiin, ja sen jälkeen, kun on sitä jonkin aikaa käyty, sitten myös muut ministerit vastaavat. Mutta nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää enintään 2 minuutin mittaisen vastauspuheenvuoron, varaamaan ne painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. Ja perinteiseen tapaan aloitetaan ryhmäpuheenvuorojen pitäjistä. — Edustaja Kaikkonen.

15.17 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä pahoiteltiin sitä, että perhevapaaudistus tässä kohtaa kaatui. Se on harmi asia, aivan totta. Totta kai tämä perhevapaaudistus tarvitaan, ilman muuta, ja sen takia siihen aiheeseen pitää palata ennen pitkää. Tämä tarkoittanee seuraavia hallitusohjelmaneuvoitteluja, ainakaan sen pidemmälle se asia ei saa mennä.

Mutta tämän uudistuksen on aidosti parannettava perheiden asemaa, ei heikennettävä. Tässä on hyvin tärkeä lähtökohta, ja meille keskustassa tärkeää lähtökohdaksi ja näkökulmaksi on lasten ja perheiden tarpeet. Se on se oikea näkökulma. [Ben Zyskowicz: Kuulosta selittelyltä!] — Ja jotta hyvä uudistus voidaan toteuttaa, edustaja Zyskowicz, sille on turvattava myös riittävä rahoitus.

Arvoisa puhemies! Nyt valmisteltu uudistus olisi ollut isolle osalle perheistä, ja etenkin pienituloisimmille perheille, leikkaus toimeentuloon, ja tätä emme keskustan piirissä hyväksyneet — aika merkittäväkin leikkaus. Me uskomme, että perheet tietävät politiikkoja paremmin, kenen ja miten lapset on hyvä hoitaa. Valintojen pitää olla perheissä, mutta perheillä pitää olla kunnolliset, tasa-arvoiset valinnan mahdollisuudet tehdä näitä valintojaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

Isiä on kuitenkin eri tavoin kannustettava ottamaan nykyistä enemmän vastuuta lastenhoi-dossa ja käyttämään enemmän perhevapaita.

Arvoisa puhemies! Suomessa on myös erinomainen varhaiskasvatusjärjestelmä, ja on myös erinomaista, että perheet voivat niin halutessaan hoitaa lapsia myös kotona. Kotihoi-don tuki mahdollistaa tämän, ja tämän vaihtoehdon olemassaoloa me kyllä myös jatkossa haluamme puolustaa. Mutta valinta, arvoisa puhemies, se on perheiden.

15.19 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En puhu nyt perhevapaista. Niiden aika on kyllä edessä, siihen pitää ratkaisu löytyä ja taaksepäin on tur-ha tässäkin asiassa katsoa, vaan pitää mennä eteenpäin ja hakea sellainen ratkaisu, joka on perheiden kannalta hyvä ja korostaa perheiden omaa valintaa ja myös turvaa lasten tulevai-suuden. Mutta puhun edelleen taloudesta, koska ilman kunnossa olevaa taloutta meillä ei myöskään ole näitä etuuksia perheille.

Talouspolitiikan arviointineuvosto on lähettänyt tuoreita terveisiä siitä, että noususuh-danteessa hallituksen finanssipolitiikka olisi liian kevyttä ja rakenteellinen jäämä kasvaa. Siinä on totuuden perä, mutta puolustukseksi kuitenkin totean sen, että esimerkiksi työn verotuksen keventäminen on hallitukselta ollut täysin tietoinen ratkaisu tässä tilanteessa. Täysin tietoinen ratkaisu, jolla halutaan tukea työllisyyskehitystä, ja sillä vauhditettiin myös kilpailukykysovimuksen syntymistä — hallitus teki oman osansa siinä — ja nyt tällä hetkellä nähdään, että tämä on ollut oikea valinta. Hallituksen talouspolitiikka on tuloksel-lista: talous kasvaa, työllisyys kasvaa. Niin kuin täällä on todettu, työllisyysaste on paras 27 vuoteen tällä hetkellä, korkeimmillaan, ja se kertoo siitä, että tämä valinta on ollut oikea eli verotuksen keventäminen tässä tilanteessa on oikea.

Tämä kasvu ei kuitenkaan poista tätä meidän rakenteellista ongelmaa työllisyyden sisäl-lä. Meillä on ryhmiä siellä, esimerkiksi pitkäaikaistyöttömät, joiden on erittäin vaikea työ-listyä, ja sen takia meidän pitää kohdistaa toimenpiteitä näihin yksittäisiin ryhmiin, jotta heidänkin polkunsä työelämään ja parempaan ansiotuloon oman ja perheidensä tulevaisuuden rakentamiseksi mahdollistuu. Sen eteen teemme työtä tämän hallituskauden loppuun asti. Siihen olemme sitoutuneet.

15.21 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Silloin kun hallitusohjel-ma julkaistiin, niin Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, viranomaistaho, arvioi hallitusohjel-man ja totesi, että tämä hallitus tuhoaa sen perinnön, joka edelliseltä hallitukselta jäi liit-tyen eriarvoisuuskehitykseen ja tuloerojen kasvattamiseen. [Hälinää ja naurua] Se on ta-pahtunut käytännössä. Silloin varoitettiin jo siitä, että tämä hallitusohjelma tulee johta-maan eriarvoisuuden kasvuun, tuloerojen lisääntymiseen, ja viranomaistahot näin tekivät.

Tänään on julkaistu selvitys, jossa kerrotaan, että tuloerot ovat kääntyneet kasvuun, työttömät, lapsiperheet ja opiskelijat ovat kärsineet. Tämä on se fakta, mitä varten tästä on joka vuosi tarjottu hallitukselle vaihtoehtoa, jolla olisi korjattu näitä hallituksen eriarvois-tavan politiikan ikäviä piirteitä.

Arvoisa puhemies! On erittäin ikävä asia, että tämä hallitus luopui nyt sitten perheva-paaudistuksen eteenpäinviemisestä. Palkkatasa-arvo, äitien, isien oikeus lapsiin, lapsien oikeus isiin, äitien oikeus tasa-arvoiseen työelämään olisivat kaikki niitä asioita, joita olisi voitu viedä eteenpäin tällä perhevapaajärjestelmällä. Nyt te luovuitte siitä. Te luovuitte sii-tä sen takia, että ideologisista syistä ette voineet lähteä kehittämään työelämän tasa-arvoa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

ette voineet lähteä kehittämään työelämän niitä piirteitä, jotka vaativat korjausta isien, äitien ja perheitten näkökulmasta.

Te olette asettanut, pääministeri Sipilä, Juho Saaren työryhmän pohtimaan eriarvoisuuskehityksen ongelmia ja sitä, miten niitä voisi poistaa. Tuota ongelmaa, köyhyyttä, eriarvoisuutta, ei voi ratkaista ilman resursseja. Te olette kuitenkin tässäkin asiassa asettanut reunaehdoksi sen, että se ei saa nostaa kustannuksia. Pääministeri Sipilä, köyhyyttä, eriarvoisuutta ei voi torjua edes suomalaisessa yhteiskunnassa ilman, että siihen käytetään voimavaroja.

Teidän hallituksenne täytyy muuttaa tässä suhteessa suuntaa. Teillä on nyt vähän vajaa puolitoista vuotta aikaa muuttaa suuntaa, hakea semmoista linjaa, [Puhemies: Aika!] joka torjuu eriarvoisuuden.

15.23 Kari Kulmala sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perhevapaauudistuksesta haluan kertoa vain sen, että siniset eivät vihaa kotiaiteja. [Antti Lindtman: Mitä se kertoo teistä?]

Kielivapauden myötä ensi syksynä jopa 2 200 viides- ja kuudesluokkalaista saa valita vapaasti molemmat koulussa opiskelemansa vieraat kielet, jos heidän kuntansa on mukana kokeilussa. [Mikaela Nylander: Kyllä!] Vielä ehtisi kuntia ilmoittautua tähän kokeiluun mukaan. Vapaus jatkuu koko peruskoulun ja toisen asteen. Kokeilu on ensimmäinen askel kielipolitiikan uudistamisen tiellä.

Arvoisa puhemies! Silloin tällöin hellitellään ajatusta asiantuntijoiden johtamasta valtiosta, kuinka silloin tehtäisiin niin sanotusti oikeita ja tutkittuun tietoon pohjautuvia päätöksiä. Lopulta asiantuntijoidenkin täytyisi kyllä ottaa arvot ja maailmankuva avuksi, henki ei elä vain materiasta. Sinisten arvomaailma pohjautuu Suomen Maaseudun Puolueen ikaikaiseen viisauteen: ”Jokainen ihminen ja jokainen elämä on arvokas.” Ihmisarvo on jakamaton ja mittaamaton niin kaupungeissa kuin maaseudullakin. [Eduskunnasta: Se on perussuomalaisten linja se!]

15.25 Sami Savio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Saksassa kokoon harsittu tuore hallitusohjelma on karua luettavaa EU-jäsenmaiden itsemääräämisoikeuden kannalta. Britannian EU-eron myötä Saksan ja Ranskan päätösvalta korostuu entisestään, ja liittovaltiokehitys syvenee armotta, jos Saksa ja Ranska saavat siitä päättää. Ellemme me täällä Suomessa kamppaile ahkerasti liittovaltiokehitystä vastaan, niin meille jää vain sivustaseuraajan rooli, kun valta keskittyy yhä syvemmälle Brysseliin.

Ainakin tähän asti Sipilän hallitus on pitkälti nöyrytynyt liittovaltiota kohti johtavien esitysten edessä. [Eduskunnasta: Ohhoh!] Tästä myöntöväisyyspolitiikasta nähtiin selvät merkit viime joulukuussa, kun EU-asioissa valtaa käyttävä eduskunnan suuri valiokunta muodosti kantansa EU:n suuntaviivoihin. [Jukka Gustafsson: Ettekö te luota ulkoministeri Soiniin?] Erityisesti kokoomuksen ja valtiovarainministeri Orpon taholta on kuultu viime kuukausina tasaiseen tahtiin lausuntoja, joiden mukaan Suomen tulee pyrkiä yhä syvemmälle EU:n ytimiin. Se näyttää olevan koko Sipilän hallituksen nykylinja EU:n suhteen, tai ainakaan mitään muita näkökantoja ei hallituspuolueiden taholta ole juuri esitetty julkisuudessa.

Arvoisa puhemies! On hyvä, että talous on lähtenyt lopulta kasvuun vaalikauden alussa tehtyjen toimenpiteiden myötä. Mutta puheenvuoroissa tänään on myös noussut esille huoli kansalaisten taloudellisesta eriarvoisuudesta ja siitä, että heikompiosaisten suomalaisten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

ahdinko jopa syvenee talouden orastavasta kasvusta huolimatta. [Olavi Ala-Nissilä: Ei pidä paikkaansa!] Valitettavasti hallituksen politiikka ei ole lieventänyt tätä huolta, sillä esimerkiksi viime joulukuussa sen leikkaukset kohdistuivat aina ruoka-apujärjestöjen tukiin asti.

Eduskunta on asettanut suuren toivon tälle Juho Saaren köyhyystyöryhmälle ja sen tuloksille, mutta valitettavasti nyt alkavat olla käsillä viime hetket, jotta Sipilän hallitus ehtii toteuttaa Saaren työryhmän suositukset köyhyden ehkäisystä ja hoidosta. Sen verran lähellä loppuaan tämä vaalikausi jo on. [Sari Sarkomaa: Vuosi on aikaa!]

15.27 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten varsin hyvin tiedetään, kansalliset taloudet kulkevat aina kansainvälisen talouden virrassa. Nousu- ja laskusuhdanteet eivät ole kansallisten päättäjien käsissä yksin. Kunnian ottaminen tai syylisten etsiminen ei suhdanteiden heilahdellessa ole vastuullista puhetta.

Arvoisa puhemies! Aivan liian usein keskustelu talouspolitiikasta typistyy keskusteluun siitä, pitäisikö menoja leikata, veroja korottaa vai ottaa lisää velkaa. Ne ovat keskeisiä asioita, mutta minne on jäänyt keskustelu siitä, mihin budjetin ja talouskehysten sisällä euroja käytetään? Valtion budjetissa jokainen euro on aina arvovalinta.

Vihreiden arvovalinta oli käyttää puoli miljardia euroa lisää koulutukseen ja yli 640 miljoonaa euroa lisää köyhyden vähentämiseen. Tämä olisi voitu tehdä ilman että velkaa otetaan yhtään enempää kuin mitä hallitus tekee. Vihreiden vaihtoehdolle olisi toden totta tarvetta, kun koulutuksen eriarvoisuus kasvaa ja pienituloisten köyhyys lisääntyy. Tästä esimerkkinä ovat tosiaan SOSTEn tuoreen selvityksen tulokset, joiden mukaan tuloerot ovat kääntyneet kasvuun ja työttömät, lapsiperheet ja opiskelijat ovat hallituksen politiikan kärsijöinä. Yksi sitaatti tästä selvityksestä: ”Jos Suomessa halutaan aidosti pysäyttää eriarvoisuuden lisääntyminen pitkällä tähtäimellä, meillä ei ole varaa harjoittaa politiikkaa, jossa pienituloiset kotitaloudet ovat suurimpia häviäjiä.”

Kysymyksen kuuluu, pääministeri Sipilä: Mikä on hallituksen tahtotila? Vaihtoehtoja on kaksi: Sipilän hallituksen politiikan jatkaminen tai selkeä suunnanmuutos. Jos hallitus ymmärtää tilanteen vakavuuden, minkälaisiin toimenpiteisiin olette valmiit verotuksessa ja pienituloisten etuuksien osalta? Oletteko valmiita poistamaan perusturvaetuuksien indeksijäädtykset ja kompensoimaan aikaisempia leikkauksia?

15.29 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joskus tasa-arvon edistäminen maksaa, mutta se myös maksaa itsensä takaisin. Sukupuolten tasa-arvo on yksi Suomen vahvuuksista ja ylpeyksistä. Onkin erittäin surullista, että perhevapaa uudistus koki mahalaskun. Perhevapaa uudistusta tarvitaan miesten isyyden vahvistamiseksi ja naisten työmarkkina-aseman parantamiseksi sekä järjestelmän joustavoittamiseksi, sillä perheet ja tarpeet ovat erilaisia. Kunnollinen perhevapaa uudistus maksaa, ja se saa maksaa.

Vasemmisto toivoo, että perhevapaa uudistus saadaan vihdoinkin aikaiseksi ja sille varataan riittävä budjetti. Esitämme uudistuksen toteuttamista 6+6+6-mallin mukaisesti, jossa isille osoitettuja perhevapaakuukausia ja perheiden sisäistä joustoa lisätään kuitenkin leikkaamatta äidille mahdollisia kuukausia.

Arvoisa puhemies! Virkaanastujaispuheessaan tasavallan presidentti nosti esille ilmastomuutoksen ihmiskunnan kohtalonkysymyksenä. Ilmastomuutos todellakin on aikamme suurin haaste, ja eduskunnan on otettava ilmastopäätöt huomioon kaikessa päätöksenteossa. Aikaa ei ole paljon, ja nyt on viimeistään siirryttävä sanoista tekoihin, jotta tulevai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

suus olisi valoisia myös meidän lapsillemme. Toivonkin, että lainsäädännön, budjetin ja kaikkien päätösten ilmastovaikutusten arviointia tehostetaan ja päästöjen vähentäminen otetaan kaikkea päätöksentekoa ohjaavaksi näkökulmaksi näillä valtiopäivillä.

15.30 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Det är verkligt sorgligt att familjeledighetsreformen nu inte blir av. Det är ett sorgligt kapitel i den här regeringens historia. Barnen och familjerna hade faktiskt förtjänat mycket bättre.

Arvoisa puhemies! On erittäin surullista, että hallitus ei ole päässyt sopuun perhevapaista. Lapset ja perheet olisivat ansainneet parempaa. Ja on erittäin surullista katseltavaa myös, että hallituksen ministerit riitelevät keskenään ja että tästä uudistuksesta, jota niin moni perhe odottaa, ei tule mitään, mutta sitten maakuntauudistusta, joka ei tule vaikuttamaan ja jota kukaan ei oikeastaan odotakaan omassa arjessaan, sitä pitää kyllä runnata läpi. Eikö olisi nyt viisasta tehdä niitä uudistuksia, jotka kansalaiset tarvitsevat, eikä niitä uudistuksia, joita kukaan — paitsi ehkä keskusta, kun on maakuntauudistuksesta kyse — ei halua? Olisi rehellistä katsoa, mitä voidaan tehdä sen eteen, että parannetaan perheitten ja lasten asemaa tämän päivän Suomessa, eikä miettiä sitä, mikä parantaa juuri tällä hetkellä jonkun poliittisen ryhmän suosiota.

Värderade talman! Man kan fråga sig varför regeringen skjuter den här familjeledighetsreformen i sank. Orsakerna är tydligen ideologiska. Det betyder att man inte tänker på familjerna, utan att man nu tänker på hur man själv kan öka sitt understöd. En reform som ingen egentligen vill ha, det vill säga landskapsreformen — nå, förutom centern — den ska man driva igenom med all makt, men en reform som våra familjer väntar på, den klarar man inte av att få till stånd. Det här är bedrövligt. [Stefan Wallin: Så är det!] SFP bjuder gärna sin egen familjeledighetsreform till regeringens förfogande.

RKP:llä on hyvä malli perhevapaitten uudistamiseksi, [Puhemies koputtaa] ja tarjoamme sen maksutta hallitukselle käytettäväksi.

15.32 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sote-uudistuksen tärkeä lähtökohta on turvata oikea-aikaiset, yhdenvertaiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut kaikkialla Suomessa kaikille tarvitseville. Joustavat hoitopolut ja hyvä katkeamaton yhteistyö perusterveydenhuollon, sosiaalipalveluiden ja erikoissairaanhoidon välillä tulee saada käytäntöön. Tähän kaikkeen tarvitaan riittävät resurssit myös muutosprosessin aikana. Muutos on tehtävä hallitusti. Kysyisinkin ministereiltä: kuinka hallitus varmistaa, että muutos tehdään hallitusti, ja kuinka hallitus varmistaa riittävät resurssit myös muutosprosessin aikana?

Perhevapaauudistusta ajatellen KD on esitellyt kustannusneutraalin hoitorahamallin, taaperobonuksen, mikä lisäisi joustavuutta, lisäisi valinnanvapautta ja säilyttäisi myös kotihoidon mahdollisuuden. Ja kysynkin: Voisiko hallitus vielä harkita tämän mallin toteuttamista? Se on kustannusneutraali.

Vähäosaisia ja köyhiä ajatellen kysyisin: kuinka hallitus aikoo toimia, jotta vähäosaisten asema paranee ja köyhyys poistuu hyvinvointi-Suomesta?

Ja vielä työpaikkoihin ja aktiivimalliin. Työpaikka on työttömälle parasta aktivointia. Aktiivimalliin liittyen haluaisin kysyä: huomioidaanko työnhakijan työkyky ja terveyden-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

tila ja hänen perheensä tilanne riittävän yksilökohtaisesti ja kokonaisvaltaisesti, kun arvioidaan vaadittavia aktiivitoimia ja mahdollisuuksia osallistua niihin?

Puhemies Paula Risikko: Sitten siirrytään enintään minuutin mittaisiin vastauspuheen-vuoroihin.

15.34 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos yhteen sanaan pitäisi kiteyttää suomalaisen yhteiskunnan menestys, niin se on ”luottamus”, luottamus siihen, että jokainen sukupolvi, jokaiset päättäjät haluavat parempaa aina tuleville, seuraaville polville. Lapsissa on Suomen tulevaisuus, ja lapsille hyvä Suomi edellyttää perhemyönteistä politiikkaa, ja tasa-arvoisempi parempi työelämä edellyttää tekoja päättäjiltä, erityisesti tekoja, joita nyt olisi tarvittu perhevapaiden uudistamiseksi. Suomessa on pohjoismaisesti verrattuna tasoltaan alhaisin ja jäykin perhevapaajärjestelmä, ja nyt juuri olisi ollut mahdollisuus uudistaa suomalaisten perheiden perhevapaat 2000-luvulle. Mutta tämä halitus ei sitä kykene tekemään.

Johtopäätös on selvä, arvoisa puhemies, tällä hallituspohjalla suomalaisia perhevapaita ei pystytä uudistamaan 2000-luvulle. Siihen tarvitaan toisia päättäjiä. [Puhemies: Aika!] SDP:llä on vaihtoehto. Nyt tarvittaisiin perhemyönteistä [Puhemies: Aika!] politiikkaa ja tasa-arvoa työelämään.

15.35 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka perhevapaat tarvitsevat uudistusta, niin hyvä sentäs, että ei ole lähdetty sille linjalle, että yhteiskunta päättäisi perheen puolesta, kuka saa olla kotona, koska se on kommunismia.

Rahaliiton ongelmat eivät ratkea sillä, että me teemme uusia kommervenkkejä, teemme uusia järjestelmiä korvataksemme rahaliiton ongelmia. Ja me tiedämme sen, että meillä on oikeasti kaksi vaihtoehtoa: joko liittovaltio tai sitten rahaliitto purkautuu. Tämä on taloustieteilijöiden näkemys. On älyllistä epärehellisyyttä väittää, että rahaunioni, valuuttaunioni, voisi toimia ilman liittovaltiota. Meidän pitää päättää, haluammeko me olla eurojunassa mukana vai haluammeko hypätä siitä pois. Meillä ei voi olla sellaista politiikkaa, että me harhautamme äänestäjiä [Puhemies: Aika!] uskottelemalla heitä väärillä tiedoilla.

15.37 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministerin puheessa mainittiin koko koulutusjärjestelmän uudistaminen ja korostettiin työllisyysasteen nostoa. Nämä ovat varmasti meille kaikille yhteisiä ja tärkeitä tavoitteita. Me tiedämme, että meidän on satsattava koulutukseen voimakkaasti, jos me haluamme selvittää työn murroksesta ja siitä globaalista murroksesta, mikä tulee, kun robotit ja digitalisaatio tulevat osaksi työelämää. Me tarvitsemme elinikäisesti oppimaan opettavan, kannustin- ja byrokratialoukkuja purkavan yhteiskunnan, joka samaan aikaan yhdistää työllisyyspolitiikan koulutuspolitiikkaan. Kuitenkaan viime aikoina näin ei ole tehty. Koulutusreformit tuntuvat yskivän, ja samaan aikaan koulutuksen eriarvoisuus valitettavasti on edelleen kasvamassa. Nämä eivät ole erillisiä saarekkeitä, nämä liittyvät toisiinsa.

Lisäksi minä haluaisin korostaa sitä, että jos me haluamme tehdä mahdollistavan yhteiskunnan, joka purkaa kannustinloukkuja esimerkiksi perustulokokeilun avulla, on aivan älytöntä samaan aikaan rakentaa aktiivimallin kaltaisia instrumentteja, jotka antavat keppiä silloin, kun meidän pitäisi tehdä pitkän aikavälin kestävämpiä ratkaisuja, rouva puhemies.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

15.38 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilä, te annoitte ymmärtää, että oppositio olisi sitä mieltä, että Suomessa ei ole rakenteellisia ongelmia. Mutta asiahan on päinvastoin: oppositio on tällä hetkellä huolissaan siitä, miten hallitus on epäonnistunut rakenteellisten uudistusten teossa. Yritystukien uudistaminen ei hallitukselta onnistunut, vaan siirrettiin vastuu eduskunnalle ja siitä luultavasti seuraavalle hallitukselle, perhevapaiden uudistaminen siirtyy seuraavalle hallitukselle ja sosiaaliturvan kokonaisuudistus siirtyy seuraavalle hallitukselle. Tällä kaudella työttömyysturvan byrokratiaa on päinvastoin lisätty. Sote-uudistuksella piti lisätä integraatiota ja hillitä kustannuskehitystä. Sen sijaan hallitus on nyt tuomassa uudistusta, joka vähentää integraatiota ja lisää kustannuksia.

Tällä hetkellä näyttää valitettavasti siltä, että tämä hallitus tulee jäämään mieleen lähinnä parkkikiekkojen norminpurusta ja neloskaljan saamisesta ruokakauppoihin.

15.39 Stefan Wallin r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä puhuttiin aikaisemmin brexitin jälkeisestä elämästä ja mitä tapahtuu, kun Britannian tyhjiksi jättämät europarlamenttipaikat jaetaan uudelleen ja laitetaan osittain hyllylle odottamaan uusia jäsenmaita. Pääministeri antoi ymmärtää, että Suomi periaatteessa vastustaa lisäpaikkojen jakamista, mutta jos niitä tulee, niin otetaan mielihyvin vastaan. Ollaanko siis puolesta vai olla vastaan? Jokainen suomalainen lisämeppi antaa lisää vaikutusvaltaa, lisää edunvalvontaa Suomen kannalta tärkeille asioille. Halutaanko vähemmän Eurooppaa? Ja eurooppaministeri Terho haluaa lakkauttaa alueiden komitean.

Siis vähemmällä Euroopalla saadaan enemmän Eurooppaa — vai haluaako Suomi vähemmän Eurooppaa? Mikä on linja, kyllä vai ei?

15.40 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä oppositiopuolueet SDP, vihreät, vasemmistoliitto ja RKP ovat paheksuneet perhevapaaudistuksen kaatamista. Minä puolestani kiitän hallitusta siitä, että epäonnistunut, julkisen talouden kustannuksia lisäävä malli haudattiin.

Viime kaudella kristillisdemokraatit kaatoi hallituksessa lukuisat yritykset leikata kotihoidon tukea ja siten perheiden valinnanvapautta ja pikkulasten oikeutta äidin tai isän syliin. Tällä kaudella sen teki ministeri Saarikko. Kiitos siitä.

Onkin varsin ristiriitaista, että tasa-arvon edistämiseksi tehtiin malli, joka tosiasiallisesti olisi leikannut juuri naisten tuloja ja samalla naisten oikeutta perhevapaisiin. Täällä olemme kuulleet nyt puheenvuoroja, jotka kertovat siitä, että kotihoidon tuki on myös tulevaisuudessa tulilinjalla, ja sen takia toivon, että seuraaviin hallitusneuvotteluihin löytyy sellainen taho, joka on valmis puolustamaan kotihoidon tukea.

Puhemies Paula Risikko: Myönnän vielä kolme vastauspuheenvuoroa — edustajat Heinäluoma, Kankaanniemi ja Niinistö Ville — ja sen jälkeen pari ministeriä vastaa, ja sitten taas jatketaan.

15.41 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun hallitukseen tuli, ilmeisesti ensimmäistä kertaa Suomen historiassa, perheministeri, ajattelin, että nyt lähtee tapahtumaan, ja sen takia täytyy sanoa, että kyllä hämmästyksen sormi meni ihmettyksen suuhun, kun hallitus perheministerin johdolla ilmoitti, että perhevapaille ei tehdä yhtään mitään. [Välihuutoja keskustan ryhmästä] Tämän jälkeen seuraavaksi hämmästyin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

vähintään yhtä paljon, kun pääministeri Sipilä tuli sanomaan, että nyt hanskat muuten tippuu ja emme tee tälle asialle tämän ministerityöryhmän epäonnistuneen työn jälkeen yhtään mitään. Tämä hallitus siirtää yli vuosi ennen vaaleja tämänkin uudistuksen seuraavalle hallitukselle. Edellinen hallitus sentään, arvoisa pääministeri, jaksoi tehdä työtänsä vaalivuotta edeltävän vuoden loppuun. Siihenkin olisi vielä aika paljon aikaa, niin että hanskat takaisin käteen ja laiskanläksylle!

15.42 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Herra pääministeri, aiotteko te antaa hallituksen tiedonannon eduskunnalle EU-politiikasta, europolitiikasta, brexitistä ja siitä valtavasta muutoksesta, joka on tapahtumassa hyvin nopeasti Euroopan unionissa, esimerkiksi jos Saksan hallitus muodostuu tälle pohjalle, mikä nyt on? Eduskunnalle olisi tärkeää, että se kokonaisuudessaan kävisi keskustelun tiedonannon pohjalta ja äänestäisikin tästä asiasta. Nähtäisiin nämä EU-kannat ja linjaukset.

Toisena asiana kysyn: Miten aiotte toimia Juho Saaren työryhmän tulosten pohjalta? Aiotteko tuoda eduskuntaan jo syksyllä sitä koskevia esityksiä, jotka merkitsisivät syrjäytymisen ja köyhyyden tunnustamista ja toimenpiteitä tältä pohjalta?

Lisäksi meillä on liikennetyöryhmä ja yritystukityöryhmä, ja odotan, että niiltäkin saadaan tuloksia eduskuntaan.

15.43 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen puheiden ja tekojen ristiriita on räikeä. Tässäkin pääministeri puhui uudistuksista, mutta jos katsoo hallituksen tekoja, niin tämä hallitus tekee lyhytnäköistä leikkauspolitiikkaa, jossa todelliset uudistukset jäävät tekemättä mutta ympäristönsuojelun tasoa heikennetään, naisten tasa-arvoa ei edistetä ja monet tärkeät osallisuutta parantavat uudistukset jäävät tekemättä, mutta perusturvasta sen sijaan leikataan. [Välihuutoja keskustan ryhmästä]

Kaikkein räikein tämä ristiriita on koulutuksessa. Pääministeri puhui siitä, että koulutusta uudistetaan ja koulutukseen ja osaamiseen panostamalla Suomi pärjää. Arvoisa pääministeri, teidän hallituksenne on tehnyt koulutuslupauksien jälkeen historialliset leikkaukset koulutuksesta, jotka yhä jatkuvat. Suomen tutkimus- ja kehitysrahoitus on laskenut lähes 10 prosenttia vuonna 2016, ja me olemme pudonneet euroalueen keskiarvon alle t&k-investoinneissa teidän hallituskautenne aikana. Miten tämä sanojen ja tekojen ristiriita voi olla niin räikeä? Näyttää siltä, että hallitus tavoittelee tällaista banaanivaltiostrategiaa, jossa koulutuksen tasoa lasketaan. Ymmärrätkö [Puhemies: Aika!] tekojenne seurauksia?

Puhemies Paula Risikko: Kaikki ministerit ovat pyytäneet puheenvuoron, mutta otamme niitähän nyt vain muutaman ensiksi, eli ministerit Terho, Vehviläinen ja Tiilikainen, kaikille 2 minuuttia.

15.44 Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho: Arvoisa puhemies! Otan näitä EU-kysymyksiä tässä ensisijaisesti esiin.

Suomihan tietenkin noudattaa omaa kansallista etuaan, joka lukee myös meidän hallitusohjelmassa hyvin selvästi. Eli yhteisvastuun lisäämistä emme kannata Emussa tai pankkiunionissa sillä lailla, että riskejä ei huomioida samaan aikaan, kun järjestelmää kehitetään. Se olisi yksinkertaisesti epäreilua, että me otamme muiden puolesta riskejä yhteisvastuumekanismeihin, jotka riskit he ovat itse jo aiemmin ottaneet. Toisin sanoen ei ole mitään yksiselitteistä, johdonmukaista syytä väittää, niin kuin toisaalta tuli täältä salista, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

välttämättä kasvaa yhteisvastuu aina samaa tahtia, kun vain suostumme olemaan ylipäänsä mukana valuuttaunionissa. Tässä on hyvin tärkeä noudattaa omaa kansallista etua puolustavaa linjaa ja olla aktiivinen eikä vain julistaa vastarintaa kaikkeen.

Kysyn siis tästä Huhtasaaren erityisesti esittämästä huomiosta: Tarkoititteko siis, että meidän tulisi erota eurosta? Sehän tarkoittaa nykysääntelyllä sitä, että meidän tulisi erota myös EU:sta, kuten toki puheenjohtajanne onkin ilmoittanut puolueenne tavoitteeksi. [Laura Huhtasaaren välihuuto] Eli saadaanko tähän selkeä ilmoitus nyt tästä linjasta, jonka jälkeen, kuten itse sanoitte, voidaan käydä tätä keskustelua selkeästi, kun ette anna äänestäjille väärää tietoa? [Välihuutoja]

Sitten yleisesti tästä oppositiokritiikistä, mitä te olette esittäneet. Tämä uudistusten vastustaminen on ollut täällä hyvin aktiivista läpi vaalikauden. Nyt itketään paljon, että perhevapaauudistus ei syntynyt, ja ymmärrän, että se on ikävä asia. Mutta te olette vastustaneet kaikkia niitä uudistuksia, mitkä täällä ovat syntyneet, ja epäilenpä, että te olisitte vastustaneet myös tätä uudistusta, jos se olisi tänne tullut joskus käsiteltäväksi. [Naurua] Te myöskin olette kannattaneet enemmän uudistumista kuin uudistuksia, mikä on vähän ristiriitainen linja. Te myös valitatte toisaalta, että uudistuksia ei ole. Mitä te oikeastaan sitten olette valittaneet nämä 2,5 vuotta hallituksen politiikasta, jos mitään uudistuksia ei ole tapahtunut? [Välihuutoja] Perin merkillinen tämä vastustuslinja, jossa on johdonmukaista ainoastaan se, että te vastustatte.

15.47 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen: Arvoisa puhemies! Palaan ihan samaan asiaan, mistä edellä ministeri Terho. Tätä hallitusta ei kyllä voi syyttää siitä, että meillä ei olisi uudistuksia jatkuvasti käsissä. Meillä on historian suurin uudistus, sote- ja maakuntauudistus, ja siitä korjaan sen verran, että yli 40 lakia on jo täällä eduskunnan käsittelyssä ja valinnanvapauslaki tulee tänne parin viikon päästä.

Mutta miksi erityisesti haluan tässä nyt sanoa ja mistä asiasta, niin haluan sanoa tästä, kun sanottiin, että ei tehdä uudistusta sosiaaliturvan ja verotuksen puolelle: Siellä on yksi erittäin konkreettinen iso asia, joka tulee parantamaan työtulojen, sosiaaliturvan ja verotuksen yhteensovittamista, ja se on tämä kansallinen tulorekisteri. [Ben Zyskowiec: Oikein!] Olemme laittaneet siihen lähes 50 miljoonaa euroa rahaa, ja ensimmäinen erä siitä tulee voimaan vuonna 2019. Se tulee tarkoittamaan sitä, että kaikki yritykset laittavat samalla kertaa sinne palkkatulot. Ne laitetaan kerralla sinne ja sitten ovat tarvitsijoitten käytössä. Tämä uudistus jo sillä kertaa tulee tarkoittamaan sitä, että kaikkiaan 2,8 miljoonan palkan-saajan tulotiedot ovat siellä samassa ja jokainen meistä pystyy niitä itse katsomaan. Tämä on iso uudistus. Seuraavana vuonna, eli 2020, sinne tulee myös sosiaalietuudet, eli tämä iso kokonaisuus tarkoittaa sitten, että kaiken kaikkiaan 4,6 miljoonan tulonsaajan tulotiedot ovat näkyvissä. Ja tätä ei pitäisi kyllä väheksyä. Niin kauan kuin minä olen ollut tässä salissa, lähes parikymmentä vuotta, täällä on koko ajan puhuttu siitä, miten tilkkutäkkimäinen meidän sosiaaliturvajärjestelmä on, miten työtuloja ja sosiaaliturvaa ei pysty yhteensovittamaan, ja nyt teemme tämän konkreettisen uudistuksen. Tämä ei ole pelkästään järjestelmä uudistus, vaan tämä tulee auttamaan jokaista kansalaista ja päästään näistä kannustinloukuista jonkun verran eroon.

Puhemies Paula Risikko: Ministeri Tiilikainen, 2 minuuttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

15.49 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Monet ryhmät kantoivat huolta ilmastomuutoksesta, ja siitä onkin syytä kantaa huolta. Siksi juuri on Suomi ollut vahvasti mukana rakentamassa EU:n vuoteen 2030 tähtyvästä ilmastopakettia. Olemme etujoukoissa myös teoissa. Valmistelemme kivihiilen lopettamista energiantuotannossa viimeistään vuoteen 2030 mennessä. Tuontiöljyn käyttö puolitetaan, liikenteen päästöt puolitetaan samalla aikataululla ja uusiutuvan energian osuus nostetaan yli 50 prosenttiin.

Suomi on näyttänyt suuntaa paitsi EU:ssa myös laajemmin kansainvälisessä ilmastopolitiikassa, ja itse asiassa Suomen asema kansainvälisessä ilmastopolitiikassa ei ole koskaan ollut näin vahva kuin nyt. Olimme merkittävä tekijä Irti hiilestä -koalitiota perustettaessa viime syksynä Bonnissa. Olemme nostaneet Suomen kiertotalouden edelläkävijäksi. Hiilineutraaliustavoite vuodelle 2045 Pariisin sopimuksen mukaisesti — Suomi ja Ruotsi ovat tämän uskaltaneet asettaa. Se tarkoittaa, että painamme päästöjä niin paljon alas, että vahvana säilyvät hiilinielumme pystyvät sitomaan vastaavan määrän hiilidioksidia.

Edelläkävijäys on paitsi ympäristön ja ilmaston etu myös suomalaisten yritysten etu. [Hannakaisa Heikkinen: Näin on!] Se avaa kasvumahdollisuuksia viennissä yrityksille, mahdollisuuksia saada lisää kestäviä työpaikkoja suomalaisille. Mutta myös ihmiset on saatava vahvemmin mukaan ilmastotyöhön. Siksi tuki kaasu- ja sähköautoilulle on tärkeää. Siksi raideliikenteen ja pyöräilyn mahdollisuuksia parannamme. Siksi luomme älykkäillä sähköverkoilla mahdollisuuksia kuluttajille ottaa aktiivisemmin osaa sähkömarkkinoihin. Tuemme myös kuntien ja maakuntien ilmastotyötä.

Puhemies Paula Risikko: Sitten muutama minuutin vastauspuheenvuoro jälleen, ja sen jälkeen sitten taas ministerit.

15.51 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Uudistus” on positiivinen sana. Se tarkoittaa jotain uutta, parempaa tulevaisuutta. Tämän hallituksen kielenkäytössä erityisesti koulutusleikkauksissa — erityisesti koulutusleikkauksissa — ”uudistus” on saanut uuden merkityksen. Sen sanan sisältö on käytännössä ’menojen vähennykset, leikkaukset, pois’. Tämä on tämän hallituksen politiikan sisältö. Uudistus muuttuu leikkauksiksi, negatiivisiksi sanoiksi. Hallitus on sotkenut julkisen talouden tasapainottamisen ja uudistukset keskenään. Tämän hallituksen toiminta on johtanut siihen, että eriarvoisuus on kasvanut. Niin kuin nyt tämän päivän tutkimuksessa todetaan, köyhät ihmiset suomalaisessa yhteiskunnassa ovat ne maksajat tälle hallituksen politiikalle. On hienoa, että talous kasvaa, on hienoa, että työllisyys kasvaa. Mutta, arvoisa hallitus, kasvu kuuluu kaikille. Muuttakaa politiikkanne suuntaa, antakaa arvo näille ihmisille, jotka tällä hetkellä todella heikoissa olosuhteissa Suomessa toimivat.

15.52 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perusturvan ja koulutuksen leikkauksia on perusteltu sen kautta, että tarvitaan talouskuriä. Mutta oletteko havainneet, että teidän talouskurinne on hyvin valikoivaa? Missä on talouskuri silloin, kun puhutaan vero- ja yritystuista, miljardien potista? Missä on tämä talouskuri, kun puhutaan sote-uudistuksesta ja kasvavista menoista? Missä on teidän talouskurinne, kun puhutaan veropolitiikasta, muun muassa yrittäjävähennyksestä, metsälahjavähennyksestä, perintö- ja lahjaverosta tai yleisistä veronalennuksista, jotka euromääräisesti hyödyttävät kaikkein

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

suurituloisimpia? Missä on tämä talouskuri, puhutaan näistä kysymyksistä? Eikö ensin pitäisi antaa niille, muun muassa julkisen sektorin pienipalkkaisille naisvaltaisille aloille, joilta ensin on otettu kaikkein eniten, ja koulutukseen? Tämä on arvopolitiikkaa, ja budjetin sisällä joka ikinen euro on aina arvovalinta.

15.53 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomeen varmasti tarvitaan uusi tiedustelulaki. Nyt sitä kuitenkin ajetaan läpi kiireellä ikään kuin jälkihoidona tälle Turussa tapahtuneelle valitettavalle islamistin tekemälle terroriteolle. Pidänkin hieman kummallisena, että nyt koetetaan hätäillä asiaa, jota olisi ollut aikaa hoitaa jo vuodesta 2015 saakka. Hallituksella on erinomainen maahanmuuttopoliittinen ohjelma ja siihen loppuvuodesta 2015 tehty 80 kohdan lisäpöytäkirja. Toteuttakaa ne kirjaukset täysimääräisinä, niin torjumme terrorismia jopa paremmin kuin tällä sinänsä tarpeellisella tiedustelulla. Tästä ihan mielelläni kysyisin ministereiltä aikataulua, millä aikataululla näitä ollaan toteuttamassa.

15.54 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ennen viime vaaleja keskustan puheenjohtaja Juha Sipilä sanoi: ”Keskusta ei leikkaa etuuksia.” Perussuomalaisen puheenjohtaja Timo Soini laittoi vielä paremmaksi. Hän sanoi: ”Suomessa on noin miljoona ihmistä, jotka elävät noin 1 000 eurolla. Heiltä ei voi, ei saa eikä ole varaa leikata.” Mutta kun hallitus aloitti työnsä, niin kyllä vain keskustalaiset, joka ikinen kansanedustaja, ja perussuomalaiset, joka ikinen kansanedustaja, hyväksyivät leikkaukset sosiaaliturvaan. Tänäpä on tullut sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten tutkimus, jonka mukaan erityisesti pienituloisten lapsiperheiden toimeentulo on heikentynyt. Sen lisäksi, että on leikattu eläkkeistä ja työttömyysturvasta, myös sosiaalietuuksien verotusta on kiristetty ja asumistukea on pienennetty. Arvoisa pääministeri, tämä ei ole uudistamista, tämä on, arvoisa pääministeri, lupauksen räikeää pettämistä.

15.55 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuossa olin sen verran hämmentynyt, [Naurua] että en meinannut huomata edes, että tämä puheenvuoro tuli. Nimittäin juuri pohdimme tässä, että todellakin olemme tilanteessa, että keskustavetoinen hallitus leikkaa eläkkeitä, keskustavetoinen hallitus leikkaa perusturvaa. Tähän ei kyennyt edes Esko Aho. Te teette nyt tässä suhteessa historiaa. Teidän uudistuspolitiikkanne on raakaa leikkauspolitiikkaa, mikä täällä on käynyt ilmi.

Puhemies! Pääministeri Sipilä kuunteli kuitenkin aika tarkkaan tuon teidän oman ryhmänne puheenvuoron, ja siellähän pilkisti tällainen pieni toivonpilkahdus, eli olin kuulevinani, että sanottiin, että tulevaisuudessa perusturvaa kenties voitaisiin parantaa, ja ryhmäpuheenjohtaja jopa epäili, voisiko tälläkin kaudella siihen mennä. Nyt minä kysyn teiltä, pääministeri: Aiotteko nyt löytää sen sydämen ja ottaa kopin tästä ajatuksesta ja muuttaisitte kurssia? Päinvastoin te olette tähän mennessä leikanneet perusturvaa, eläkkeitä, opiskelijoilta, työttömiltä. Voisitteko nyt tässä hieman peruuttaa ja kääntää suuntaa?

Puhemies Paula Risikko: Otetaan vielä kaksi minuutin mittaista puheenvuoroa, ja sen jälkeen sitten ministerit vastaavat.

15.56 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Työllisyys paranee lähes historiallista vauhtia. Kymmenettuhannet perheet ovat tätä kautta voineet

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

nousta [Antti Rinne: Hienoa!] pienituloisuudesta ja köyhyydestä jonkin verran parempaan taloudelliseen tilanteeseen. Samalla myös julkinen talous vahvistuu, mikä tarkoittaa sitä, että on entistä paremmat edellytykset pitää huolta julkisista palveluista ja sosiaalisista tulonsiirroista. Edustaja Rinne, jopa ystävänpäivänä on pakko sanoa, että kun te tässä tilanteessa vaaditte hallituksen politiikan suunnanmuutosta, niin se on melkein yhtä älytön vaatimus kuin se, kun te vaaditte viime vappupuheessanne hallituksen eroa. Tulokset puhuvat puolestaan, ja ne ovat täysin kiistattomia.

Perhevapaaudistuksesta sanon vain sen, että jokaisen perheen pitää saada itse valita, miten lapsensa hoitaa, mutta yhteiskunnallisina päättäjinä, lainsäätäjinä meillä ei voi olla mitään muuta lähtökohtaa kuin tasa-arvon edistäminen. [Hannakaisa Heikkinen: Juuri näin!]

15.57 Simon Elo sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos Suomen sosiaalidemokraattinen puolue pitäisi kiteyttää yhteen sanaan, niin sehän olisi ”ei” — ei, ei, ei -SDP. Sitähän tämä nyt on ollut jo kaksi vuotta, [Naurua] ja näköjään vielä viimeisenäkin vuotena linja on sama. Eikö teillä todella mitään muuta ole, vaikka SAK on vetänyt teidän vaalivankkureitanne, meille sanoa kuin ”aktiivimalli” ja ”perhevapaaudistus”, joista jälkimmäisen te olisitte haukkuneet pataluhaksi, jos se olisi täällä tuotu hallituksen esityksenä? Te olisitte sanoneet, että hallitus jälleen leikkaa perheiltä ja näin edespäin, ja nyt te kysytte, miksi hallitus ei tehnyt sitä. Eihän tässä ole mitään logiikkaa.

Toinen, jota täytyy ihmetellä ja olla hämmästynt edustaja Viitasen tapaan, on perussuomalaisten linja tiedustelulaista. Te sanotte, että nyt hätäillään. Kaksi vuotta hallitus on tätä valmistellut, jo ennen Turun terrori-iskuja, jopa tekin olitte silloin mukana, niin että mitä hätäilyä tämä tällainen on? Oletteko te nyt sen kannalla vai ettekö te ole?

Puhemies Paula Risikko: Nyt sitten jälleen kolme ministeriä, vaikka enemmänkin on pyytännyt, mutta tehdään nyt aina tällaisina kategorioiden, eli siellä on Grahn-Laasonen, Soini ja Lindström. — Ministeri Grahn-Laasonen, 2 minuuttia. Voin myös paikalta antaa puheenvuoron.

15.58 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen: Arvoisa puhemies! Olen aivan samaa mieltä ystävänpäivänä opposition kanssa siitä, että tasa-arvon edistämiseksi tarvitaan tekoja ja perheet niitä meiltä myöskin odottavat. Sen takia vastuuministerinä tulen tekemään aivan kaikkeni sen eteen, että varhaiskasvatusta Suomessa kehitetään vahvasti koulutuksellista tasa-arvoa painottaen. Uusi varhaiskasvatustalaki on tarkoitus antaa eduskunnalle tämän kevätkauden aikana, ja se painottaa erityisesti varhaiskasvatuksen laatua ja henkilöstöön panostamista.

Samanaikaisesti tänä keväänä myöskin valmistellaan koulutukseen merkittäviä uudistuksia. Voi sanoa, että viime vuosi oli käännekohta myöskin koulutuksen sektoreilla. Ne ikävät säästöpäätökset jäivät taa, Suomessa talous kasvaa, työllisyys kehittyy myönteisesti, ja tuomme lukuisia uudistuksia koulutuksen kehittämiseksi Suomessa. Yksi tärkeä uudistus on lukiouudistus. Tavoitteena on vahvistaa koulutuksen laatua, oppimistuloksia, sujuvaa siirtymää korkea-asteen opintoihin. Se on merkittävä, iso kokonaisuus tälle keväälle.

Myöskin tämä talouden kasvu on herättänyt sen tilanteen henkiin, että osaajista alkaa olla kova pula. Yrityksistä tulee viestiä, työelämästä tulee viestiä, ja se kertoo myös teknologisesta vahvasta muutoksesta, panostamisesta tulevaisuuteen, ja se edellyttää meiltä kou-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

lutukseen panostamista nimenomaan sen elinikäisen oppimisen näkökulmasta. Etsimme tällä hetkellä korkeakoulujen kanssa ratkaisuja, miten voidaan luoda elinikäisen oppimisen mallit eli jatkuvaa oppimista, täydennyskoulutusta, muuntokoulutusta myöskin korkeakoulutukseen.

Isossa kuvassa täytyy vielä sanoa, että tässä tilanteessa, jossa Suomessa työllisyys paranee ja talous kasvaa, se on myöskin parasta eriarvoistumisen torjumista. Mitä useampi pääsee töihin, sitä useampi perhe pääsee parantamaan asemaansa yhteiskunnassa ja toimeentulo paranee, ja hallitus myöskin tukee näitä muun muassa alentamalla varhaiskasvatusmaksuja tämän vuoden alusta.

Puhemies Paula Risikko: Ministeri Soini, 2 minuuttia.

16.01 Ulkoministeri Timo Soini: Arvoisa puhemies! Tästä tiedustelulakiasista olisin toivonut, että edustaja Eerola olisi jäänyt kuuntelemaan vastauksen. Edustaja Savio puhui järkevällä, rakentavalla tavalla tästä asiasta, mutta Eerola puhui käsittääkseni aivan eri tavalla. Siis millä tavalla te tästä ajattelette? Tämä tiedustelulakien tarpeellisuus on aivan ehdoton, ja tämä yhteisymmärrys olisi saatava nopeasti voimaan, jotta voimme ehkäistä uhkia tehokkaasti. Tämä on se kiireellisyys, joka on perusteltua. Jotta oikeusvaltio toteutuu, meillä täytyy olla luotuna selkeä lainsäädäntö, joka parantaa päätöksenteon edellytyksiä. Sen on oltava oikeasuhtaista, rajoitettava välttämättömään, ja sillä pitää olla parlamentaarinen valvonta tärkeänä elementtinä. Tämä on erittäin tärkeä asia, eikä puoluepolitiikoinnille tässä ole sijaa. Toivon, että etenkin SDP ymmärtää vastuunsa tässä. Te olette temppeleharjalla siinä, pystytäänkö tämä viemään kiireellisesti läpi.

Tietenkin on selvää, että kansainvälisistä velvoitteista pidetään kiinni, mukaan lukien ihmisoikeusvelvoitteet, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännöstä johtuvat vaatimukset. Tämä on vakava asia, ja toivoisin, että tämä viedään läpi.

Kotihoidon tuesta sanon vain, että kaikille Suomen kotiäideille kiitos.

Puhemies Paula Risikko: Sitten vielä ministeri Lindström, 2 minuuttia paikalta.

16.02 Työministeri Jari Lindström: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin, hyvää ystävänpäivää vaan kaikille.

Tänään keskustellaan siis hallituksen politiikasta 2018. Pääministeri piti erinomaisen puheenvuoron, ja nostaisin esille sieltä asian, joka aika vähälle on jäänyt tässä keskustelussa. Hän mainitsi työttömyyden rakenteeseen puuttumisen ja selvityksen siitä. Meillä on sellainen tilanne, että me alamme lähestymään rakennetyöttömyyden rajoja eli sitä työttömyyden kovinta ydintä, ja hallitus on sitten ottanut tämän oikeasti tehtäväksi tähän riiseen, mikä meillä on tulossa, mitä tälle asialle pitäisi tehdä.

Ensinnäkin meillä on ihmisiä aivan väärissä paikoissa, väärissä toimenpiteissä. Samoilta toimenpiteillä, millä me näitä niin sanotusti helposti työllistyviä ihmisiä kohtelemme, ja samoilla toimenpiteillä, mitä heihin käytetään, ei voida ratkaista tätä ongelmaa. Se tarkoittaa sitä, että näitä ihmisiä täytyy laittaa oikeisiin toimenpiteisiin, ovat ne sitten sosiaalipoliittisia enemmän kuin työvoimapoliittisia. Tämä täytyy selvittää, se selvitys tarvitsee tehdä. Meillä TEMissä on kyllä valmiutta tehdä se myös virkamiesselvityksenä meidän osaltamme.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

Tämä rakennetyöttömyys — meillä tulevat rajat siis vastaan, ja se iso kysymys on, kun me puhumme tämän vuoden politiikasta ja seuraavien vuosien politiikasta: jo 72 prosentin työllisyysaste vaatii tosi kovia toimenpiteitä. Jos me olemme kaikki samaa mieltä siitä, että pitää tavoitella 75:tä ja yli, pohjoismaista tasoa, niin haluaisin kuulla kaikilta, miten se tapahtuu ilman, että me puutumme näihin rakenteisiin, mihin edustaja Aalto omassa puheen-vuorossaan viittasi. Hän sanoi, että haasteet ovat rakenteissa ja että työmarkkinoita uudistetaan. Jos aktiivimalli ja kiky-sopimus saavat porukan torille, niin mitähän sitten tapahtuu, jos me rupeamme näitä rakenteita uudistamaan? Tämä pitää tehdä yhdessä. Jokaiselle pitää pystyä kertomaan, miten se tapahtuu, ja tämä on minun mielestäni se tulevaisuuden suurin haaste.

Puhemies Paula Risikko: Sitten mennään taas puhujalistaan, ja minuutin mittaisia puheenvuoroja.

16.04 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Te sanotte, hallitus, että työ on parasta sosiaaliturvaa. Se pitää kyllä paikkansa, mutta samaan aikaan te unohdatte, että Suomessa elää 500 000 työssä käyvää alle köyhyysrajan. Kaikki työ, silpputyö, pätkätyöt ja muut, ei valitettavasti auta perheen toimeentulossa.

Meillä on Suomessa lähes joka viides 20—24-vuotias vailla toisen asteen koulutusta. Tähän me SDP:stä olemme tarjonneet vaihtoehdoksi aidosti oikeaa, maksutonta toisen asteen koulutusta oppivelvollisuuden pidentämisellä. Oletteko valmiita toimimaan tämän mukaisesti, jotta meillä ei olisi lähes joka viides 20—24-vuotias vailla koulutusta ja sen mukanaan tuomaa mahdollisuutta työelämään?

Pääministeri Sipilä, te sanotte, että on estettävä uusien raijien syntyminen. Viittasitte siinä historiaan. [Puhemies: Aika!] Eriarvoistumiskehitys ei valitettavasti kauniilla puheilla, ilman tekoja, parane.

16.05 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus ja ministeri Tiilikainen mielellään kehuvat hallituksen ympäristömyönteisiä ja vastuullisia toimia, mutta on eräs, ilmeisesti julkilausumaton tavoite, joka näyttää lakiuudistuksissa vievän aivan päinvastaiseen suuntaan. Maakuntauudistus ja sen valmistelu ovat vauhdissa, ja yksi osa uudistusta koskee alueellisia ympäristöviranomaisia, luvitusta ja valvontaa, joita nyt hoitavat aluehallintovirastot ja ely-keskukset. Tekeillä on uusi lupa- ja valvontavirasto Luova, mutta nyt näyttää siltä, että uutta virastoa koskevasta laista on tulossa ympäristölle vahingollinen ja oikeusjärjestelmän peruseriaatteiden vastainen.

Pääministeri Sipilä ja ministeri Tiilikainen, miksi yleisen edun ja ympäristöedun riippumaton valvontayksikkö on eduskunnan istuntotauon aikana kaikessa hiljaisuudessa poistettu lakiluonnoksesta? Ensimmäisessä lakiluonnoksessa esitettiin tämän riippumattoman valvontayksikön perustamista virastoon, ja näin turvattaisiin yleisen edun valvonta ja viranomaisten valitusoikeus, joita muun muassa korkein hallinto-oikeus on pitänyt välttämättöminä.

16.07 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on kolme vuotta tosiaan haukuttu, että kaikki on mennyt päin seiniä ja että mikään niistä tavoitteista ei etene, mitä hallitus on asettanut. Nyt huomataan, että kyllä, tavoitteita ollaan saavuttamassa: Työllisyysaste on kohonnut [Pia Viitasen välihuuto] korkeimmilleen 27

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

vuoteen, [Eduskunnasta: Kyllä!] siis lähes kolmeen vuosikymmeneen. Tässä maassa on enemmän ihmisiä töissä kuin koskaan aikaisemmin.

Täällä on oppositio maininnut tästä SOSTEn raportista. He tekevät tärkeää ja hienoa työtä. Toki toivoisi, että tällaisena historiallisena vuonna, kun työllisyys on tällaisessa kasvussa, raportissa myös huomioitaisiin työllisyydessä tapahtuvat muutokset. Itse raportissaakin sanotaan, että he eivät ole näitä työllisyyden muutoksia huomioineet.

Jos ajatellaan kaikista köyhimpiä tässä maassa, niin minun mielestäni hallituksella ei ole kyllä mitään hävettävää siinä, että takuueläkeläiset, kaikista pienimpien eläkkeiden saajat, saavat 25 euroa enemmän rahaa keskustajohtoisen hallituksen toimesta kuin koskaan teidän ollessanne hallituksessa.

16.08 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Harmillista, että Suomen isille, äideille ja lapsille tärkeä perhevapaaudistus ei tämän hallituksen toimesta toteudu. Se kuitenkin tarvitaan helpottamaan perheiden arkea, luomaan parempia edellytyksiä tasa-arvoiselle vanhemmuudelle ja parantamaan naisten työuramahdollisuuksia. Kokoomus on sitoutunut viemään uudistuksen maaliin viimeistään seuraavan hallitusohjelman kautta. Kokoomus on viime vuonna esitellyt oman mallinsa perhevapaiden uudistamiseksi, ja se korjaa nykyjärjestelmän heikkoudet, lisää joustavuutta perheiden arkeen ja vaalii myös valinnanvapautta.

Kysyn, aikooko hallitus nyt kuitenkin laittaa liikkeelle jonkinlaisia valmistelutoimia, jotta vaalien jälkeen uudistus saadaan sujuvasti aikaan, tai voitaisiinko asiaa edistää parlamentaarisesti, koska yhteiskunnallinen tuki eduskuntapuolueissa [Puhemies: Aika!] ja työmarkkinajärjestöissä esitykselle on niin vahva.

16.09 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esityksille on sanottu ”ei” opposition toimesta tässä salissa siksi — ja se on myöskin syy, minkä takia tämän hallituksen politiikka saa ihmiset torille sankoin joukoin — että ne eivät ole mitään uudistuksia vaan leikkauksia. Ne ovat heikennyksiä ihmisten asemaan. Ei perusturvaindeksien jäädyttäminen ole sosiaaliturvan uudistamista. [Pia Viitanen: Ei todellakaan!]

Eivät aktiivimallin kaltaiset leikkurit ole sosiaaliturvan järkevää uudistamista, eikä kilpailukykysovimukseen tosiasiaassa muuttanut yhtäkään rakennetta suomalaisilla työmarkkinoilla, vaan se oli aivan perinteinen tulonsiirto pienituloisilta palkansaajilta työnantajille. Ja tulokset näkyvät: niin kuin on kuultu, tänään on tosiaan SOSTE julkaissut uudet luvut, joiden mukaan kaikista eniten hallituksen politiikasta ovat kärsineet köyhät lapsiperheet, työttömät ja opiskelijat.

Edustaja Kulmuni, jos Suomella nyt menee niin hyvin, niin olisiko järkevää perua edes tämä indeksien jäädytys?

16.10 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikki pitävät hyvänä sitä, että työllisyys kasvaa ja talous kasvaa. Se on kaikkien mielestä erittäin hyvä. Siitäkin on vähän turha kiistellä, milloin tämä lähti liikkeelle. Me tiedämme tilastoista, miten se itse asiassa on tapahtunut. Mutta kysymys on nyt siitä eriarvoistumiskehityksen kääntämisestä: työtön, joka on menettänyt tuhansia euroja tämän hallituksen toimesta vuositasolla — sata päivää työttömyysturvan leikkausta ja nyt tämä uusi aktiivimalli — opiskelija, joka on menettänyt satoja euroja tämän hallituksen toimesta leikkausten kautta, eläkeläinen, joka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

on menettänyt satoja euroja tämän hallituksen leikkausten kautta, ei koe oikeudenmukaisiksi näitä leikkauksia, ja tätä politiikan suuntaa me olemme vaatineet korjattavaksi.

Edustaja Elo, haluan sanoa teille, että te olette semmoinen joo joo -joukkue. [Naurua] Teille sopii mikä tahansa hallitus, kunhan hillotolpat säilytetään. Mikä tahansa, kunhan hillotolpat säilytetään.

Puhemies Paula Risikko: Sitten vielä edustaja Adlercreutz. Sitten ministerit.

16.11 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Edustaja Kaikkonen sanoi, että perhevapaaudistus olisi ollut leikkaus, koska tuki olisi joidenkin osalta pudonnut, ellei mikään perheissä muutu. Mutta meidän haluamme muutosta. Aktiivimallinkin kohdalla ajateltiin, että uudistus nimenomaan muuttaa toimintamallia. Miksi tällainen logiikka ei käy perhevapaaudistuksen kohdalla?

No, se kaatui. Sen sijaan maakuntauudistus tuntuu etenevän. Uudistus, jota juuri kukaan keskustaa lukuun ottamatta ei halua. Uudistus, jota vain harva kannattaa ja hekin ilmeisesti siksi, että eivät ole tohtineet avata silmiään sille todellisuudelle, jota uudistus tuo. [Aila Paloniemi: Sä et taida tuntea maakuntamallia?] — Tunnen. — Siitä huolimatta hanke etenee. Sen myötä päätösvalta siirtyy paikallistasolta suuriin kaupunkeihin, ihmisten luota käytäville. Demokratiavaje maakuntauudistuksessa on todellinen ongelma. Uudellamaalla tulee 300 miljoonan euron leikkauksia ensimmäisenä toimintavuonna, ja silloin jos paikallinen edustus ei ole taattu, jos ei ole paikallista edustusta niillä alueilla, joihin tämä leikkaus kohdistuu, se on ongelma demokratialle. [Puhemies: Aika!] Se on ongelma paikalliselle päättävällälle, ja siihen on tartuttava.

Puhemies Paula Risikko: Sitten ovat ministerit täällä pyytäneet, ja otetaan taas kolme ministeriä: Saarikko, Häkkänen ja Terho, 2 minuuttia.

16.12 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Perheiden asioista vastaavana hallituksen jäsenenä iloitsen siitä suunnattomasta keskusteluhallituksesta ja ajatustenvaihdosta ja perheiden paremman tulevaisuuden ajattelemisesta, mitä täällä tänään yli puoluerajojen on keskustelussa kuultu. Se on Suomelle ja sen tulevaisuudelle hyväksi, varsinkin kun vilkaisemme niitä alhaisen syntyvyyden tilastoja, jotka osoittavat, että Suomessa syntyy lapsia nyt 10 000 vähemmän kuin kahdeksan vuotta sitten. Se kertoo jostakin epävarmuudesta ja monista taustatekijöistä, joista meidän onkin syytä olla kiinnostuneita.

Edustaja Vikman tiedusteli, mitä on mahdollista tehdä perhevapaiden hyväksi vielä tällä vaalikaudella. Pidän perusteltuna ja hyvänä, että kaikki se aineisto, joka nyt julkistetaan tuosta monimuotoisesta ja pitkälle edenneestä valmistelustamme, voisi toimia hyvänä pohjana puolueiden omien näkemysten kirkastamiselle ja myös sen selventämiselle, miten tämä monimutkaisen uudistuksen kokonaisuus aidosti voitaisiin rahoittaa niin, että lopputuloksena olisi perheiden kannalta parempi. Pidän myös hyvänä, jos voisimme edetä jo nopeasti sellaisissa asioissa, jotka laadullisesti tukisivat ja parantaisivat äitien työllistymistä, niiden äitien, joilla on ehkä matala koulutustaso, vähän työhistoriaa ja monta vuotta takana pois työelämästä kotona lapsia hoitamassa. Näillä toimillakin voidaan saada paljon vaikutavuutta, myös sen paljon puhutun työllisyyden näkökulmasta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

Olen aivan samaa mieltä ministeri Grahn-Laasosen kanssa siitä, että noussut työllisyyden aste on lapsiperheidenkin näkökulmasta yksi parhaita tapoja torjua niitä riskejä, jotka liittyvät pienituloisuuteen ja lapsiperheköyhyyteen.

Täällä on paljon sivuttu myös perusturvaa ja siihen tehtyjä heikennyksiä ja siitä tehtyjä väitteitä. Lista on muutaman asian, jotka kuitenkin todistavat toista: yksinhuoltajakorotus lapsilisään parani, takuueläke nousi, opintotuen huoltajakorotus palautettiin etuuteen, äitiysavustus nousi, vähimmäispäivärahat nousivat, ja niin edelleen. Toimeentulotuesta, kaikkein pienituloisimmilta viimesijaiselta luukulta ei leikattu keneltäkään.

Arvoisa puhemies! Totean myös täällä sekä edustaja Heinäluomalta [Puhemies: Aika!] että Niinistöltä esiin nousseeseen kysymykseen: Tasa-arvotekoja [Puhemies: Aika!] hallitukselta löytyy. 2 500 euroa kertakorvausta naisvaltaisten alojen työnantajille.

16.15 Oikeusministeri Antti Häkkinen: Arvoisa puhemies! Äärimmäisen tärkeätä keskustelua siitä, miten tietyt menoerät jaetaan, mutta samalla tarmolla tietysti pitäisi keskittyä siihen, mistä niitä tuloeria jatkossa saadaan yhä enemmän. Mistä saadaan lisää kasvua ja yrittäjyyttä ja muuta — sitä ei hirveästi tässä keskustelussa meinaa tulla. Kun esitetään lisää menoeria, samassa yhteydessä pitäisi pystyä ruokkimaan myös kasvua uusilla ideoilla.

Se, mistä tämän kevään aikana olisi hyvä löytää laaja yhteinen ymmärrys vilkkaan ja analyttisen keskustelun jälkeen, on tiedustelulait. Se hanke on moniulotteinen, äärimmäisen vaikea myös kansalaisille ymmärtää, mistä siinä on kyse, ja se liittyy aivan oleellisesti sinänsä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan mutta myös vahvasti sisäisen turvallisuuden uudenaikaiseen ajattelutapaan. Koska kyse on erittäin monimutkaisesta ja kansakunnan kannalta erittäin tärkeästä asiasta, niin minä toivon, että se hyvä henki, mikä on jo vallinnut täällä ja julkisessa keskustelussa, entisestään syventyisi nyt kevään aikana, kun tästä keskustelu alkaa eduskunnassa.

Tämä on liian tärkeä hanke, jotta tämä ymmärrettäisiin väärin esimerkiksi kansalaisten keskuudessa. Oikeusvaltion ydinperiaatteidenkin takia on tärkeää, että Suomessa kukaan ei käsitä väärin tätä hanketta esimerkiksi urkintalaiksi tai joksikin muuksi, vaan käymme tasapainoisen, maltillisen keskustelun, ja sen jälkeen kun perustuslakia muutetaan, niin myös perustuslain muutokseen suhtaudutaan kaikella siihen liittyvällä kunnioituksella mutta myös tarpeellisuudella ja välttämättömyydellä. Eli kun asiasta keskustellaan, niin muistetaan äärimmäisen suuri kynnys muuttaa perustuslakia, mutta samalla tämän tilanteen vaatima vakavuus. Vierailin juuri Kiinassa oikeusministerin luona, jossa huomaa hyvin, että kun oikeusvaltion periaatteet on enemmän tai vähemmän poistettu, niin keskustelu [Puhemies: Aika!] tiedustelulainsäädännöstä on varsin erilaista.

Puhemies Paula Risikko: Ja ministeri Terho, 2 minuuttia, paikalta.

16.17 Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho: Arvoisa puhemies! Tässä vaiheessa keskustelua on hyvä pitää mielessä myös kokonaisuus, mihin tämä kaikki kritiikki pitää kontekstoida. Kokonaisuushan toimii. Meillä on hyvin paljon yksityiskohdita. Jos otamme ajatuksen moottorista, joka rullaa tällä hetkellä hienosti eteenpäin, niin oppositio puhuu mielellään mutterista, jossa he epäilevät siinä moottorissa olevan vikaa. Mutta he eivät puhu moottorista, joka toimii, joka vie tätä maata eteenpäin, niin että talous kasvaa kohisten, työllisyys nousee ja juuri sen tavallisen ihmisen elämä tulee paremmaksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

Rinne keskusteli ja kysyi tätä, että mitä työtön on saanut, mitä hän on menettänyt. Yhä useampi työtön on menettänyt työttömyytensä, hän on saanut työpaikan. Se kai meidän yhteinen tavoitteemme on, ja sitä kautta hyvinvointi kasvaa. [Ben Zyskiewicz: Tämä on se juttu!] Andersson edelleen kritisoi sitä, että mitään todellisia uudistuksia ei ole tehty. Kyllä hän kilpailukykysovimus yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa tehtynä on aivan historiallinen uudistus. [Antti Rinne: Onko se hallituksen vai ei?] Suomen EU-aikana ei vielä kertaakaan ole tehty tämän tyyppistä todellista kilpailukykyyn äkkinäistä parantamista, joka kasvattaa meidän vientituloja ja sitä kautta yhteistyössä... [Antti Rinne: Onko se hallituksen vai ei?] — Jaksatko kuunnella sen aikaa? [Antti Rinne: Joo!] — Hyvä. — Niin, tämä on siinä mielessä historiallinen uudistus, että EU-aikana me emme kertaakaan ole tehneet tällaista devalvaation jälkeistä kilpailukykyyn kasvattamista. Tämä on nyt se ainoa keino, mikä on jäljellä, kun on siirrytty tähän avoimeen talouteen, ja sitä keinoa on nyt menestyksekkäästi käytetty, ja tulokset näkyvät joka päivä.

Ja vielä otan esiin tämän, mihin toivon, että perussuomalaiset saavat tilaisuuden vastata, niin kuin varmaan haluavat vastata: haluatteko erota eurosta ja EU:sta vai ette? [Toimi Kankaanniemi: Entä te?]

Puhemies Paula Risikko: Suora vastaus, edustaja Huhtasaari.

16.19 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 16.5.2017: ”Eurooppaministeri Sampo Terho: EU-jäsenyydestä on järjestettävä kansanäänestys ’joka tapauksessa jossain vaiheessa’.” Kysyisin ministeri Terholta: missä vaiheessa? Me kannattamme itsenäisten valtioiden Eurooppaa ja itsenäisiä valtioita. Katsotaan, onko meillä arvopohja edelleen tässä yhteinen.

Suomessa on Pohjoismaiden löysin turvapaikkapolitiikka. Pääministeri Sipilä kehui perussuomalaisten tekemää 80-paikkaista turvapaikkapoliittista ohjelmaa, eli yhteinen arvopohja on palautunut. Haluaisinkin kysyä, missä vaiheessa tämän ohjelman toimeenpano tällä hetkellä on. Ruotsissa ministeri Ardalan Shekarabi on sanonut, että laittomat ulos maasta, hyvinvointivaltio ei voi toimia hyvinvointivaltiona, jos ihmisiä ei voi käännättää rajalta. Samalla Tanska ajaa tätä samaa linjaa. Aiotteko te seurata eurooppalaista linjaa — tai edes pohjoismaalaista linjaa? [Puhemies: Aika!]

16.20 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä hallituksen teot puhuvat puolestaan. Talous kasvaa, ja viimeisen vuoden aikana 75 000 työpaikkaa, se on paljon.

Tätä kasvua on koko Suomessa. Tullaan nyt vaikka omalle kotiseudulleni. Naapuripitäjässä Alajärvellä investoitu 120 miljoonaa euroa viimeisen vuoden aikana puuteollisuuteen, metalliteollisuuteen, näiden jalostamiseen, työpaikkoja tulee jatkuvasti lisää. Alavudella toisessa naapuripitäjässä näkymät hyvät: puunjalostusteollisuuteen, metalliteollisuuteen investoidaan, kaupan puolelle investoidaan. Samaten kotipitäjässäni investoidaan nyt paljon, luotetaan tulevaisuuteen ja ihmiset työllistyvät. Tämä on kautta linjan hyvää politiikkaa, mitä on tehty, ja sitä myötä ollaan työllisyyttä saatu parannettua eri puolilla. Ihmiset pääsevät paremmin töihin, saavat työn syrjästä kiinni, ja sitä kautta tätä eriarvoisuutta myös karsitaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

Mutta työpaikat ja työttömät pitää saada kohtaamaan, aivan kuten ministeri Lindström sanoi, ja erityisesti tämän eteen on tehtävä työtä. Vastuu työttömyyden nujertamisesta on meillä kaikilla.

16.21 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on paljon puhuttu 75 000 työpaikasta, mutta on hyvä ymmärtää, että ne eivät ole tippuneet mannana tai vaalta vaan ne ovat johdonmukaisen politiikan seurausta. Tämä ei ole mitään tähtitiedettä. Olennaista on se, että jonkun kannattaa joku palkata ja jonkun kannattaa ottaa se työ vastaan, ja tämän hallituksen aikana on johdonmukaisesti sekä työn tekemisen kannattavuutta parannettu että työn teettämisen kannattavuutta parannettu, ja siitä on se seuraus, että nyt 75 000 ihmisellä ja monessa perheessä menee paremmin. Aivan kuten ministeri Lindström sanoo, on äärimmäisen tärkeää, että tätä samaa linjaa jatketaan, vaikka vähän meteliä nousee, mutta on äärimmäisen tärkeää, että jatketaan, koska jos tässä työllisyystilanteessa ei saada niitä satojatuhansia, jotka edelleen ovat työttöminä, takaisin työelämään, niin tehdään mittaamaton virhe — ja ennen kaikkea näitten ihmisten kohdalta, koska on erittäin suuri riski, että he tulevat syrjäytymään tästä yhteiskunnasta. Meidän vastuumme on nyt hoitaa tämä asia kuntoon.

16.22 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Terhon puheenvuoroon viitaten olisi varmaan syytä hallituksenkin päättää, onko hallitus vastuussa kilpailukyky sopimuksesta vai ei, koska tulee ristiriitaista tietoa vähän keskustelusta ja päivästä riippuen.

Mitä tulee kilpailukyky sopimukseen, niin kuten totesin, kilpailukyky sopimus itsessään ei muuttanut yhtäkään rakennetta suomalaisilla työmarkkinoilla, vaan kyse oli perinteisestä tulonsiirtosopimuksesta, jolla alennettiin työntekijöiden palkkoja ja siirrettiin rahaa työnantajille. Tähän hallitus oli valmis käyttämään julkisia varoja, kattamaan tästä syntyviä tulonmenetyksiä julkiselle taloudelle, ja samanaikaisesti se on vähentänyt rahoitusta tuotekehitykseen, tutkimukseen, innovaatiotoimintaan ja koulutukseen.

Ministeri Terho, onko tämä sellainen resepti, jolla Suomen kaltainen maa pärjää kansainvälisessä kilpailussa ja kilpailukyvyyn osalta tulevaisuudessa?

16.23 Kimmo Kivelä sin (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Kun kaikki merkit viittaavat siihen, että ollaan menossa parempaan suuntaan, jopa parempaan kuin mihin hallitus edes itse uskoi työnsä aloittaessaan vuoden 2015 vaalien jälkeen, niin nyt oppositio jatkaa tätä hehtaari pyssyllä ammuskelua. Ammutaan kaikkea, mikä liikkuu, eikä uskalleta tunnustaa sitä, että olemme vahvalla, tulevaisuuteen toiveikkaasti suhtautuvalla linjalla. Tyydytään tällaiseen ei rakentavaan vaan hyvin repivään kritiikkiin, jossa arvostellaan esittämättä rakentavia vaihtoehtoja. Oppositio toimii siis viran puolesta. Tuntuukin siltä, että meillä ei ole oppositiota vaan meillä on toimitusoppositio. [Naurua]

16.24 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn siihen, mitä pääministeri totesi: että 72 prosentin työllisyysaste on vain välitavoite.

Ja kun työministeri Lindström kävi näitä läpi, että tarvitaan isoja rakenteellisia uudistuksia, niin mitkä ovat ne kaksi suurinta kysymystä? Nuorten naisten heikompi asema työmarkkinoilla, mikä heijastuu koko uraan, ja nuorten miesten syrjäytyminen, se, että ei ole koulutusta riittävästi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

Ja nyt tähän ensimmäiseen, nuorten naisten asemaan, voi sanoa, kun kuuntelen tätä keskustelua, että tämä hallitus on suomalaisille perheille näyttönsä antanut. Tällä hallituspohjalla perhevapaita ei pystytä uudistamaan 2000-luvulle. Tarvittaisiin joustavampi malli, mutta tämä hallituspohja ei sitä pysty tekemään, eikä hallituksella ole ollut halua turvata maksutonta toisen asteen koulutusta kaikille. [Sari Sarkomaa: Enemmän silti kuin SDP:n opetusministerillä oli!]

Mutta, arvoisa puhemies, tämä eriarvoisuus, josta myös pääministeri puhui: hallituksen päätökset tarkoittavat sitä, että vaikka kuinka kova [Puhemies: Aika!] kasvu olisi, niin yli puolitoista [Puhemies: Aika!] miljoonaa suomalaista on rajattu kasvun... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

16.25 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niistä nuorista, joiden opintotukia on heikennetty, ja korkeakoulujen tutkijoista, joilta tutkimusryhmä on lähtenyt hallitusten leikkausten takia alta pois, niistä pienituloisista työttömistä, joiden tuet ovat pienentyneet, tai sairaista eläkeläisistä, joiden on vaikeampi maksaa sairautensa kustannuksia, kun tulot ovat pienentyneet, on kyllä aika härskiä varmasti se, ja heille voi olla aika rankkaa kuunnella hallituksen selityksiä siitä, että hallituksen politiikka on ollut oikeassa. Niin kuin työllisyys olisi noussut sen takia, että te olette rankaisseet pienituloisia ihmisiä ja leikanneet koulutuksesta. Näillä ei ole mitään tekemistä keskenään.

Hallituksen politiikka on ollut eriarvoistavaa, ja se, mitä te olette tehneet väärin, on se, että te olette leikanneet tulevaisuudesta. Te olette leikanneet siitä talouskasvusta, mitä Suomella on 10 vuoden päästä tai 20 vuoden päästä. Te olette leikanneet nuorten sukupolvien mahdollisuudesta olla osallisia, työelämässä mukana 10—15 vuoden päästä. Sen hinta, että työttömien lapset eivät pääse täysipäiväiseen päivähoitoon, näkyy työmarkkinoilla ja ihmisten arjessa pitkän ajan päästä. [Keskustan ryhmästä: Pääsee, pääsee!] — Eivät pääse täysipäiväisesti. — Ja sen takia, arvoisa pääministeri, haluan kuulla vastauksen: ettekö näe virhettä siinä, että koulutuksesta ja tutkimuksesta on leikattu näin paljon, ja eikö nyt voisi vihdoin muuttaa suuntaa? Indeksijäädytyksethän vain jatkuvat. Leikkaukset jatkuvat tänä ja ensi vuonna koulutuksesta, toisin kuin te olette [Puhemies: Aika!] täällä puhuneet.

16.27 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilä ja ministeri Lindström, puhuin tuossa omassa ryhmäpuheenvuorossani luottamuksesta. Se on äärimmäisen tärkeä asia silloin kun rakennetaan työelämäuudistuksia ja työelämässä halutaan muutoksia aikaiseksi.

Jos miettii työmarkkinaosapuolten roolia nyt tässä viimeisten vuosien aikana, niin täytyy sanoa, että on kyetty tekemään eläkeratkaisu, on kyetty tekemään maltillisia kokonaisratkaisuja, palkkaratkaisuja, joilla on autettu Suomen taloutta oikeaan suuntaan ja saatu vakautta ja ennakoitavuutta talouteen, mikä on myöskin luonut sitä investointi-ilmapiiiriä.

Minua kävi nyt huolestuttamaan, ministeri Lindström, teidän puheenne, kun sanoitte äsken, että näitte, että kiky-sopimuksen vuoksi... — no sehän ei ollut kiky-sopimus, jonka vuoksi porukka marssi toreille, vaan se oli tämä pakkolakipaketti, mitä hallitus ajoi. Sitten tuli tämä aktiivimalli. Nyt äsken sanoitte, että mitähän sitten tapahtuu, kun tuodaan vielä isoja uudistuksia tänne mukaan. Tarkoitatko todellakin, että on tulossa jotain semmoista, joka todella räjäyttää nämä työmarkkinat väärään suuntaan?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

16.28 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Työttömyys on hyvinvointiyhteiskunnan ja ihmisen viheliäisin ongelma. On hyvä, että tällä eduskuntakaudella tehdyt toimenpiteet purevat ja työllisyys kasvaa. Uudet työpaikat ovat parasta lääkettä köyhyyteen. Hallituksen on kitkettävä kaikki rikkaruohot, kaikki kivet on käännettävä, jotta Suomeen syntyy edelleen lisää työtä. Sen takia olikin erittäin ikävää, että tuo perhevapaaudistus kaatui. Se olisi ollut yksi keino edistää naisten työmarkkina-asemaa, edistää nuorten naisten työllisyyttä, toki myöskin tuoda joustoja perheille, parantaa perheiden arkea. Kun tuo työ katkaistiin aivan kesken, vaikutusarviointien tekeminen oli vielä kesken, niin olisiko mahdollista, kuten kokoomuksen riveistä on esitetty, että asetettaisiin parlamentaarinen työryhmä, [Ben Zyskowicz: Hyvä ajatus!] joka jatkaisi tätä työtä? Meillä on poikkeuksellisen paljon parlamentaarisia työryhmiä tällä hetkellä, ja kysynkin, miksi ei tästä näin yhteiskunnallisesti tärkeästä asiasta voisi asettaa parlamentaarista työryhmää. Toivon, että pääministeri vastaa tähän kysymykseen.

Hienoa, että ministerit ovat todenneet, että tasa-arvoa edistäviä muita toimia viedään tällä hallituskaudella. Niitä on ollut hyvin. Erityisesti kiitän varhaiskasvatusmaksujen alentamisesta. Se on ollut erinomainen [Puhemies: Aika!] toimi. [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Puhemies Paula Risikko: Pääministeri on pyytänyt tähän väliin, ja sitten vielä jatketaan hetken aikaa debattia, jonka jälkeen on vielä sitten kaksi ministeriä pyytännyt eli Saarikko ja Grahn-Laasonen, mutta nyt siis pääministeri, 3 minuuttia.

16.29 **Pääministeri Juha Sipilä:** Arvoisa rouva puhemies! Täällä on puhuttu paljon tuloeroista. Tuorein tilasto on vuodelta 2016, ja siinä verrataan tuloerojen kasvua vuosien 2015 ja 2016 välillä, ja sen tulokset ovat: Tuloterot pysyivät lähes ennallaan vuonna 2016 verrattuna edelliseen vuoteen. Reaalitulot kasvoivat kaikissa tulokymmenyksissä mutta keskituloisilla enemmän kuin suuri- ja pienituloisilla. Väestön pienituloisimman kymmenyksen tulotaso kasvoi reaalisesti 0,7 prosenttia ja suurituloisimman kymmenyksen 0,3 prosenttia. Gini-kerroin, jolla tätä tuloerojen kasvua mitataan, sai vuonna 2016 arvon 27,2, mikä oli 0,1 prosenttiyksikköä pienempi kuin edellisellä vuonna, eli tuloerojen kasvu pieneni vuonna 2016. Minusta tämä keskustelu, kun tätä seuraa, kuulostaa vähän toiselta. Talouskasvu tyypillisesti kasvattaa tuloeroja, ja varmasti tulemme senkin näkemään talouskasvun seurauksena.

No sitten tätä työllisyysasteen nousua jarruttaa nyt yhä enemmän työvoiman saatavuus. Samoiten rakenteellisen työttömyyden alentaminen korostuu, ja työministeri Lindström hyvin kertoi tuossa sen, miten nyt tähän työttömyyden rakenteeseen paneudutaan kunnolla. Esimerkiksi kolmannen sektorin roolia tässä kuntouttavassa työssä pitää arvioida ihan uudella tavalla.

Sitten meillä on myöskin haaste uudelleen kouluttaa miljoona suomalaista seuraavan kymmenen vuoden aikana. Ministeri Grahn-Laasonen johdolla opetusministeriössä ollaan nyt hyvin valmistauduttu tähän ensi vuosikymmenen suureen haasteeseen.

Edustaja Aalto, ilmastonmuutoksen eteen hallitus on tehnyt enemmän kuin hallitukset pitkään aikaan. Uudistuksia on tehty liikenteeseen, digitalisointiin, sosiaali- ja terveydenhuoltoon, kivihiilestä luovutaan, öljyn käytöstä luovutaan, liikenteen päästöt puolitetaan. Se on totta, että on leikattu — ja on vaikea yhtä aikaa kehittää ja leikata, uudistaa ja leikata,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

mutta tämä hallitus on pystynyt sen tekemään, vaikkakin nämä kaksi asiaa täällä lahjakkaasti sekoitetaan koko ajan.

Edustaja Niinistö, te olette moneen kertaan todennut täällä salissa, että työllisyys ei kasva, hallitus ei pääse työllisyys- ja taloustavoitteisiin. Toisin kävi.

Edustaja Heinäluoma on lähtenyt pois, mutta edustaja Heinäluomalta unohtui kyllä, että edellinen hallitus äänesti tässä salissa kaikkia omia esityksiään vastaan. [Jukka Gustafsson: Kaikkia? Ei kai sentään!] — Kaikkia omia esityksiään vastaan viimeisen päivän aikana. — Te valitatte, että uudistustahti on ollut liian suuri. Nyt te sanotte, että se on liian pieni. Päätäkää nyt, kumpi se on: onko se liian suuri vai liian pieni?

16.33 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen tätä keskustelua seurattessani kahta asiaa hämmästellyt:

Ensinnäkin se, että demarien puheenvuoroissa olemme kuulleet vastustamista kaikkeen suuntaan. Antti Rinteen puolueen, demareiden, vaaliohjelmassa oli leikkauksia 3 miljardilla ja miljardin euron veronkorotukset. Milloin te, arvoisa demarien puheenjohtaja, esitätte sen leikkauslistanne? Mielenkiinnolla sitä odotan. Te arvostelette muiden leikkauksia, mutta omat te unohdatte. Toivon, että tähän tulee parannus.

Ja toinen asia, mihin kaipaen parannusta: Touko Aalto täällä on meille opettanut ympäristöpolitiikkaa sun mitä. Kun tässä yhtenä iltana kävelin lenkillä tuosta uuden pääkirjaston ohi, niin siellä oli kyltti seinässä, että ”Oodi on lahja 100-vuotiaalle Suomelle” — aivan erinomainen lahja, kiitoksia — mutta kun tulin tänne Eduskuntatalolle ja aukaisin Helsingin Sanomat, siellä luki selvällä suomen kielellä, että Helsingin kaupunki teki viime vuonna uuden ennätyksen kivihiilen poltossa. Oliko tämä vihreiden lahja 100-vuotiaalle Suomelle, kivihiilen polttoennätys Suomen juhluvuonna, kun Suomi täytti 100 vuotta? [Ville Niinistö: Teidän hallitus!] Että kun seuraavan kerran te tulette opettamaan ympäristöpolitiikkaa, niin katsokaa nyt ensin [Puhemies: Aika!] omat lukunne. Se on Helsingin... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

16.34 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että talous kasvaa, mutta kun katsotaan vuoden lopputulosta, niin tiedetään, että me menemme miinukselle. Elikkä edelleen meidän velkataakkamme kasvaa.

Suurin ja tärkein uudistus on sote-uudistus. Sote-uudistuksen pitäisi olla reilu, sen pitäisi olla oikeudenmukainen, ja hallitus on myös lähtenyt siitä, että sote-uudistus toisi ajan mittaan säästöjä noin 3 miljardia. Miten, arvoisa hallitus, tämä 3 miljardia on laskettu? Minulle ei ole ainakaan vielä näytetty mitään sellaista taloudellista selvitystä, että voidaan näyttää, että tähän päästään. Päinvastoin nyt näyttää siltä, että me olemme saamassa aika epäoikeudenmukaisen uudistuksen, ja tällä hetkellä se päivystysuudistus, joka on astunut voimaan nyt tämän vuoden vaihteessa, on johtanut siihen, että ihmiset joutuvat yhä pitempien matkojen päästä leikkauksiin, [Puhemies: Aika!] ambulanssiralli kiihtyy ja [Puhemies: Aika!] ihmiset ovat hyvin huolissaan.

16.35 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On paljon viitteitä siitä, että pahoinvointi kasvaa: lastensuojelun asiakkuuksien määrä on lisääntynyt, lapsiperheköyhyys on lisääntynyt ja lasten mielenterveyshäiriöt ovat kasvaneet. Tuoreen selvityksen mukaan suuri syrjäytymisen taustalla oleva syy on se, että alle 29-vuotiailla, joilla ei ole peruskoulun lisäksi mitään muuta koulutusta, ovat erittäin suuressa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

vaarassa syrjäytyä. Siitä huolimatta olette leikanneet juuri koulutuksesta todella paljon — ammattikoulutuksesta, yliopistoista, kaikilta tasoilta, tieteestä ja tutkimuksesta, jotka juuri toisivat Suomelle uuden kasvun eväitä.

Haluan kysyä hallitukselta: Mitä te teette turvataksenne niille nuorille ja nuorille aikuisille koulutusta, joka kantaisi heitä tulevaisuuteen, tarjoaisi heille mahdollisuuksia ja työpaikkoja? Itse, pääministeri, viittasitte tähän kohtaanto-ongelmaan. Eikö juuri nyt ole aika panostaa koulutukseen ja saada kaikille vähintään toisen asteen koulutusta?

16.36 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yhteiskunnan uudistamiseen tarvitaan luottamusta, ja tämä SOSTEn tänä aamuna Helsingin Sanomissa julkistama tulos siitä, että eriarvoisuus... [Välihuuto] — SOSTE on aika lailla arvostettu järjestöjen yhteenliittymä, joka on tehnyt aika laajan selvityksen siitä, mitenkä tämä politiikka kohtelee opiskelijoita, lapsiperheitä, työttömiä, ja tässä kohtaa kaikkien heidän osalta eriarvoisuus kasvaa, heidän toimeentulonsa pienenee, jotenka se epävarmuus ja epäoikeudenmukaisuuden tunne kasvaa. Sen takia luottamus siihen, että tätä yhteistä Suomi-lai-vaa, niin kuin pääministeri sanoi, hoidettaisiin, ei ole kovin vahva.

Nämä uudistukset, mistä tänään on sanottu, että ne ovat jotenkin täällä meidän ei-listalla, löytyvät tästä paperista. [Puhuja näyttää punakantista vihkoa] Täällä lukee: yritystuki-uudistus, perhevapaa-uudistus, sote-uudistus. [Puhemies koputtaa] Nämä kaksi ensimmäistä on nähtävästi jo menetetty, ja jos tämän kolmannen kanssa olisi jatkettu sillä linjalla, mille viime kaudella jäätiin, se olisi varmaan jo aika hyvässä mallissa, mutta nyt se 3 miljardia ja koko maakuntahässäkkä ei tule tällaisenaan vastaamaan siihen tavoitteeseen, mikä tarkoituksena oli.

16.38 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, tästä tiedustelulaista tullaan käymään vielä laajempi keskustelu. Siitäkin syystä varoisin ja neuvaisin tässä kohtaa olemaan keskittymättä liikaa tähän perustuslain muutokseen ja sen kiireellisyyteen, koska tähän liittyy muitakin kysymyksiä, esimerkiksi se, että suuri osa tiedustelun tarpeesta johtuu tämän ja edellisten hallitusten epäonnistumisesta maahanmuuttopoliitiikassa, joka on myös kysymys, joka täytyy ratkaista.

Toisena huomiona: On aivan oikein vastustaa aktiivimallin epäkohtia, mutta ihmettelen, miten samaan aikaan on mahdollista kannattaa tätä perhevapaa-uudistusta. Miten yhdessä kohtaa ihmisten kepittäminen ja rankaiseminen voi vihervasemmiston mielestä toimia ja toisessa kohtaa se ei toimikaan? Miten te selitätte tämän loogisen epäkohdan?

16.38 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rakennetyöttömyys on todellinen ongelma, kuten ministeri Lindström on täällä todennut. Mutta aktiivimalli ei auta, jos ihmiset ovat osittain työkyvyttömiä tai heidän osaamisensa ei vastaa työmarkkinoiden tarpeita. Rakennetyöttömyyden voittamiseksi tarvitaankin siis ensisijaisesti esimerkiksi kuntoutusta, sosiaali- ja terveyspalveluita niitä tarvitseville työttömille, uudelleen koulutusta, täydennyskoulutusta, kurssitusta, palkkatukityötä sekä henkilökohtaisia työhaun palveluita. Ne ovat niitä todellisia keinoja rakenne- ja pitkäaikaistyöttömyyden ratkaisemiseksi, ei kepittäminen, ei aktiivimalli.

Arvoisa puhemies! Hallitus ei voi loputtomasti vedota Juho Saaren eriarvoisuustyöryhmän työhön ja sillä verukkeella lykätä todellisia toimenpiteitä köyhyyden vähentämiseksi. Teillä on käsissänne ratkaisun avaimet. Todellakin tänään tulleen selvityksen mukaan pe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

rusturvaetuudet ovat heikentyneet kymmeniä euroja. Tämä on arvovalinta, sillä samaan aikaan suurituloisille on annettu veronkevennyksiä.

Arvoisa puhemies! Vielä ehtii [Puhemies: Aika!] kääntää suuntaa eriarvoisuuden torjumiseksi.

16.40 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, että talous on kasvanut, on totta, mutta valitettavasti myös se, arvoisa pääministeri, että tuloerot ovat kääntyneet kasvuun. Sanoitte aikaisemmin, että näin ei ole, mutta uuden selvityksen mukaan vuoteen 2015 saakka tuloerot todellakin kapenivat mutta sen jälkeen tuloerot ovat lähteneet kasvuun. Ne johtuvat indeksileikkauksista, ja ne johtuvat niistä leikkauksista, joita on tehty työttömyysturvaan, joita on tehty lapsiperheiden ja opiskelijoitten asemaan.

Tämä on vähän sellainen asia, että esimerkiksi työttömien kohdalla asiaa voitaisiin auttaa, jos tarkasteltaisiin verotusta myöskin kunnallisverotuksen puolelta. Laskelmien mukaan sen hinta olisi 200 miljoonaa, jos työttömien ja muiden sosiaalietuuksia saavien verotuksen taso laskettaisiin muiden verotuksen tasolle. Heillä on suhteessa huomattavasti suurempi verotus kuin muilla. Rakenteellista verouudistusta siis [Puhemies: Aika!] tarvittaisiin. Tätä asiaa [Puhemies: Aika!] tällä hetkellä pahentaa vielä aktiivimalli, valitettavasti.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan kaksi puheenvuoroa vielä, ja sitten on pääministeri ja sitten nämä kaksi puheenvuoron pyytäneitä ministeriä. — Edustaja Kalli ja edustaja Gustafsson.

16.41 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Vajaan 30 vuoden aikana, kun täällä olen ollut, en koskaan ennen ole kuullut hallitukselta sellaisia rätinkejä: viimeisellä neljänneksellä työllisyys kasvaa, talouskasvu on vajaa 4 prosenttia, syntyy uusia työpaikkoja, ennustettavuus on suomenennätysluokkaa, luottamus on hyvä. Tämä kaikki on edellyttänyt sitä, että hallitus hallitusohjelmassaan [Välihuuto] on kyennyt luomaan edellytyksiä, joissa luotettavuus ja ennustettavuus ovat kasvaneet.

Mutta mikään ei riitä, valitettavasti mikään ei riitä. Kun hallituksen aitiosta kysyttiin — täältä pitäisi esittää ajatuksia — miten ja jatkossa kasvu ja työllisyys voisivat kehittyä tällä tavalla, siihen voi yksinkertaisesti vastata: pitää jatkaa tämän hallituksen ohjelmaa, pitää vahvistaa luottamusta, pitää vahvistaa ennustettavuutta, [Ville Niinistön välihuuto] että entistä useampi suomalainen pääsee mukaan nauttimaan hyvinvointiyhteiskunnan parhaista hedelmistä. Synkistely ei nyt auta. Tosiasiat [Puhemies: Aika!] on syytä tunnistaa.

16.42 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä nyt on tietysti puhuttu lähes väsyksiin asti tästä eriarvoistumiskehityksestä, ja minusta nyt ei ollut ehkä ihan sattuma, että pääministerin sinällään monipuolisessa puheessa oli yksi lause, joka sivusi tätä syrjäytymistä, ja siinäkin viitattiin professori Saaren esitykseen.

Kysymys on nimittäin äärimmäisen vakava. On kysymys sosiaalisesta, taloudellisesta ja kulttuurisesta eriarvoistumiskehityksestä. Ja tässä SOSTE — joka siis edustaa sosiaali- ja terveysalan kattojärjestöjä, puheenjohtajana arkkipiispa Mäkinen — toteaa kannarissaan, että tuloerot eivät kasvaneet vuoteen 2016 saakka, mutta selvityksen perusteella on tapahtunut käänne eriarvoisuutta lisäävään suuntaan. Toivon nyt, että pääministeri ottaa kopin tuosta keskustan puheenjohtaja Kaikkosen puheesta, jossa hän kuitenkin väläytti sitä, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

omaatuntoa keskustastakin vielä löytyy, että kerkiäisi [Puhemies: Aika!] tekemään tässä asiassa vielä jotakin.

Puhemies Paula Risikko: Sitten kolme ministeriä: pääministeri, ministeri Grahn-Laasonen ja ministeri Saarikko, kaikille 2 minuuttia.

16.44 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa puhemies! Edustaja Tolppanen, Tilastokeskuksen tulojaon kokonaistilasto kertoo, että vuonna 2016 verrattuna vuoteen 2015 tuloerot pienivät, eivät kasvaneet. Pienituloisten kymmenyksessä tulotaso nousi reaalisesti 0,7 prosenttia ja suurituloisten kymmenyksessä 0,3 prosenttia. Gini-kerroin pieneni 0,1 prosenttiyksiköllä edellisvuoteen verrattuna. Tämä Gini-kerroin on noussut noin 5 prosenttiyksiköä vuoteen 1995 verrattuna, ja siitä suurin osa tapahtui 1990-luvun lopulla, jolloin tuloerot repesivät, että kyllä täällä pitäisi nyt perustua faktoihin, mitä tässä salissa puhutaan.

Mutta minä kiitän osaltani rakentavasta keskustelusta, ja erityisesti nyt paneudumme sitten tähän työttömyyden rakenteeseen ministeri Lindströmin johdolla ja myöskin siihen suureen koulutuksen haasteeseen, mitä meillä 2020-luvulla on, kun miljoona ihmistä uudelleen koulutetaan seuraavan kymmenen vuoden aikana erityisesti teko-, keinoälyn ynnä muiden uusien asioiden ja uusien haasteiden vuoksi.

Puhemies Paula Risikko: Sitten ministeri Grahn-Laasonen, 2 minuuttia.

16.45 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen: Arvoisa puhemies! Tästä on helppo jatkaa, ja se lämmittää mieltä myös, miten laaja ymmärrys tässä salissa on koulutuksen ja osaamisen merkityksestä, ja siitä on käyty hyviä keskusteluja, [Ville Niinistön välihuuto] — kiitos myöskin edustaja Niinistölle tästä.

Siitä, mikä oli tilanne, kun tämä hallituskausi alkoi: paitsi että oli talouden osalta erittäin synkät luvut, niin edellisen hallituksen jäljiltä myöskin koulutusuudistukset kaatuivat silloin viimeisellä viikolla, ja ne jäivät ikään kuin kaikki syliin ja tekemättä siinä kohdassa. Se on vaatinut aika suuren työn, että ollaan pisteessä, jossa käytännössä tämän hallituksen aikana tulemme uudistamaan koko suomalaisen koulutusjärjestelmän uuteen aikaan, 2020-luvulle valmiiksi.

Kolme erityistä teemaa, joihin keskityn: varhaiset vuodet, varhaiskasvatus; lapsuus, sen merkitys; ensimmäiset vuodet peruskoulua — valtavan tärkeitä lapsen kasvulle ja kehitykselle ja kaikelle myöhemmälle oppimiselle. Se on myös alusta, jossa vahvistetaan niitä perustietoja ja -taitoja, puhutaan lukemisesta, kirjoittamisesta, ihan näistä perusasioista, joiden pitäisi olla kunnossa. Tällä hetkellä valitettavasti on niin, että peruskoulunkin päättävistä nuorista 11 prosenttia tutkimusten mukaan ei saavuta semmoista lukutaidon tasoa, jolla pärjäisi toisen asteen opinnoissa. Tässä on meille iso haaste, jota ratkotaan muun muassa kansallisessa lukutaitofoorumissa.

Sitten iso tema on myöskin tämä jatkuva oppiminen, eli miten valmistetaan lapset ja nuoret sellaisilla valmiuksilla, joilla pärjää muuttuvassa työelämässä, jatkuvassa muutoksessa. Tulevaisuuden työ on oppimista, ja meidän pitää pystyä vahvistamaan niitä rakenteita, miten myöskin koulutusjärjestelmä tukee uran varrella, elämän varrella uuden oppimista kaikenlaisissa erilaisissa elämäntilanteissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

Ammatillisen koulutuksen reformi on jo voimassa, lukiouudistus on lausuntokierroksella. Peruskoulua kehitetään erityisesti opettajankoulutuksen kautta. Uudet opetussuunnitelmat — siellä meillä on paljon töitä muun muassa vielä erityisopetuksen kanssa.

Korkeakoulutuksessa koulutus-, osaamistason nostaminen: tavoitteena on, että 2030 mennessä vähintään 50 prosenttia ikäluokasta [Puhemies: Aika!] suorittaisi korkeakoulututkinnon.

Jatkan tästä mielelläni sitten välikysymyskeskustelussa.

16.47 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Valtiopäivämies Heinäluoma totesi, että hallituksen, ja kai minun henkilökohtaisestikin, olisi syytä jäädä laiskanlaksylle hallituksen perhepolitiikasta. Nyt se, jolle tästä pitäisi tenttiä, on ilmeisesti poistunut jo salista, mutta tämä jäi mietityttämään minua aika paljon, mitä Heinäluoma mahtoi tuolla tarkoittaa.

Mielelläni kertoisin, että tämän hallituksen perhepolitiikan painopiste on lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma, johon satsataan kymmeniä miljoonia euroja. Aivan poikkeuksellisella tavalla vihdoin yhdistetään lapsen arjessa olevat elementit, peruspalvelut neuvolasta kouluterveydenhuoltoon ja ennen kaikkea se yhdyspinta kouluihin ja päiväkoteihin ja näiden ammattilaisten yhteinen osaaminen, satsataan lastensuojelun kehittämiseen niin, että työntekijät eivät uupuisi vastuutaakaan alla, ja painotetaan ennalta ehkäiseviä palveluita. Minusta tämä on suomalaisen perhepolitiikan yksi isoimpia ongelmakohtia, jota olemme voivotelleet pitkään, ja muutos tarvitaan kunnissa ja tulevaisuudessa maakunnissa todelliseksi niin, että vanhemmuuden tuki on muutakin kuin ikään kuin puheiden tasolla oleva toive.

Edustaja Niinistö, te nostitte esiin ikään kuin hallituksen tasa-arvotekojen vähyden, ja edellisessä puheenvuorossani kertosin, että minusta täällä perhevapaajärjestelmän puolella ja naisten työmarkkina-aseman puolella se teko, kaksi ja puoli tuhatta euroa kertakorvauksena naisvaltaisten alojen työnantajille, ei ollut vähäinen. Minustakin tekoja tarvitaan lisää, ja kaikki se työ, jota me olemme nyt tehneet, toimii varmasti pohjana sen etenevän perhevapaauudistuksen osalta.

Ja mitä tulee tähän tasa-arvoon — tuotakin väitettänne jäin nimittäin miettimään vakavasti — olen hirvittävän iloinen siitä, että hallitus on satsannut lähisuhdeväkivallan vastaiseen työhön aivan poikkeuksellisen paljon. Turvakotirahoitustyö, siis turvakodit, jotka toimivat tilanteissa, joissa henkilöt ovat kohdanneet lähisuhdeväkivaltaa, saavat 70 prosenttia lisää rahoitusta, ja se on jo teko, jonka Istanbulin sopimus, johon Suomi on sitoutunut, meitä velvoittaa tekemään.

Puhemies Paula Risikko: Ja sitten vielä näitä minuutin mittaisia puheenvuoroja. Siellä edustaja Rinne on kysynyt monta kertaa — olkaa hyvä.

16.50 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä keskustelussa on monesti nyt viitattu tähän SOSTEn selvitykseen, ja siellä todetaan ihan selkeästi, että ”perusturvaetuuksia on heikennetty erilaisilla toimenpiteillä, erityisesti indeksijäädytyksillä”. Niin kuin on todettu, 2016 tämän selvityksen mukaan on tapahtunut käänne, joka on johtanut siihen, että eriarvoisuus ja tuloerot ovat lähteneet kasvuun erityisesti pienituloisilla ihmisillä. Luetellaan nimenomaan työttömät, lapsiperheet ja opiskelijat ja erityisesti pienituloiset lapsiperheet. Ja he toteavat loppuun tässä tiedotteessaan: ”Perusturvan leikkaukset ovat heikentäneet yhteiskunnassa heikommassa asemassa olevien ihmisten tilannetta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

Tämä ei ole oikeudenmukaista. Leikkausten perusteena ja oikeutuksena käytettiin valtiontalouden heikkoa tilannetta ja näkymää. Nyt näkymä on muuttunut, talous kasvaa. Jos hallitus haluaa pitää kaikki mukana, se peruu indeksien jäädytykset.” Näin toteaa SOSTEn pääsihteeri, ja yhdyin tähän toivomukseen. Pääministeri Sipilä, muuttakaa politiikan suuntaa tältä osin.

16.51 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa SOSTEn selvityksessä nyt on selvästi tämä asia todettu: ”On otettava huomioon, että simulointilaskelmilla pyritään tavoittamaan vain lainsäädännön muutosten vaikutukset kotitalouksien käytettävissä oleviin tuloihin. Esimerkiksi työttömyyden muutokset tai palkkojen muutokset eivät vaikuta tuloksiin.” Nämä ovat aika olennaisia asioita muuten, ja te unohdatte ne nyt koko ajan tässä, [Ben Zyskowicz: Nimenomaan!] koska te ette voi millään myöntää sitä, että on hienoa, että meillä on työllisyystilanne parantunut aivan rajusti siitä viime vuoden tilanteesta.

16.51 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että turvallisuus on vahvasti esillä tämän hallituksen ja valtiopäivien viimeisenä vuonna. Arjen turvallisuus, poliisi ja myös ulkoinen turvallisuus tiedustelulakien myötä. Myös talous tietysti on varmasti keskeisesti esillä, ja on hyvä, että talous on nyt saatu kasvuun, työllisyys kasvaa ja työttömyys vähenee. Kyllä se on aika merkittävä muutos, että yli 70 000 suomalaista on päässyt työttömyydestä takaisin työnsyrjään kiinni, ja se näkyy näiden ihmisten arjessa aivan poikkeuksellisen vahvasti, ja perheiden toimeentulossa myös. Myös se, että päivähoitomaksuja alennetaan aivan tavallisille suomalaisille perheille — 1 200 euroa alenivat päivähoitomaksut tämän vuoden alussa — on kova panostus lapsiperheille, kädenojennus heille, jotka tätä maata elossa ja elinvoimaisena pitävät, ja tällaisia toimenpiteitä me tarvitsemme vielä lisää.

16.52 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Palaan maakuntauudistukseen, joka näyttää etenevän, vaikka kannattajia sille tuntuu olevan vaikea löytää etenkin keskustapuolueen ulkopuolelta. Nähdäkseni maakuntauudistuksen valuviat eivät ole korjaantumassa ja me olemme edelleen synnyttämässä maakuntia, joilla ei ole verotusoikeutta. Tämä tarkoittaa helposti palvelujen alibudjetoitua, tai jos ei näin tapahdu, niin se tulee tarkoittamaan sitä, että budjetoidut varat käytetään väkisin loppuun marraskuun loppuun mennessä. Ylipäätään ilman verotusoikeutta maakuntien luottamushenkilöistä, joita meidän puolueiden pitäisi kaikkien nyt kovalla kiireellä löytää, uhkaa tulla kumileimasimia tuleville sote-leikkauksille, uhkaa tulla syntipukkeja sille, että joudutaan tietyn budjetoidun summan verran ottamaan pois — kun mietitään vielä, että pelkästään maakuntauudistuksen suunnitteluun on varmaan upponnut jo toistasataa miljoonaa euroa rahaa. Eli haluaisin peräänkuuluttaa sitä, että jos me olemme toteuttamassa ja kun me olemme toteuttamassa sote-uudistusta, joka on historiallinen, ei koplata siihen mukaan kaikkea ylimääräistä.

16.53 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on aivan oikein kiinnitetty huomiota muun muassa nuorten naisten tilanteeseen, ja on tietenkin harmillista, ettei perhevapaaudistusta nyt saatu eteenpäin. Mutta kuten täällä on myös tuotu esiin, asiaanhan liittyy hyvinkin tiiviisti myös esimerkiksi varhaiskasvatus ja siitä varhais-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

kasvatusmaksut, joita hallitus on nyt alentanut, ja sillä on selvä vaikutus siihen, että varhaiskasvatuksen käyttö varmasti tulee lisääntymään. Se on helpompaa ja mahdollista nyt useammalle perheelle. Lisäksi ollaan tuomassa saliin tässä kevään aikana varhaiskasvatuslain muutosta, joka myös vahvistaa varhaiskasvatuksen laatua.

Nuorten miesten syrjäytyminen ja yleisesti syrjäytymiskehitys on myös huolestuttavaa. Täytyy kuitenkin pohtia sitä, onko oppivelvollisuuden pidentäminen siihen oikea keino. Kuten täällä jo opetusministeri mainitsi, liian moni nuori valmistuu peruskoulusta ilman riittävää lukutaitoa. Meidän pitää ehkä keskittyä ensisijaisesti siihen, että nämä jatko-opintovalmiudet ovat oikealla, riittävällä tasolla.

16.55 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä on muutama tunnin aikana keskusteltu monesta asiasta maan ja taivaan välillä, mutta pari asiaa haluan nostaa. Olisi ollut kysymys pääministerillekin, mutta ymmärrän, että muitakin töitä on.

Maahanmuuton liittäminen tähän tiedustelulain tarpeeseen, arvoisat perussuomalaiset, on kyllä poliittiseen vähän ummehtuneeseen puskaan pään työntämistä. Samalla unohdetaan se, että meidän kansakunnan turvallisuuden kannalta haetaan uusia työkaluja, mutta on hyvä muistaa myös, että tässä ei haeta vain työkaluja ulkoisia uhkia vastaan vaan kyllä meillä on riittänyt vuosikymmenen aikana ihan kotimaistenkin toimijoiden osalta sellaisia iskuja, jotka tätä suomalaista yhteiskuntaa ovat järkyttäneet kovalla tavalla, mitenkään poissulkematta uhkia laajemmin, mutta ei lähdetä leimaamaan kansoja tai kansanryhmiä sen pohjalta.

16.56 Mats Löfström r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänä keväänä saamme eduskuntaan uuden ehdotuksen Ahvenanmaan itsehallintolaiksi. Ahvenanmaan näkökulmasta eräs uudistuksen tärkeimmistä osista on saada aikaan taloudellisen itsehallintojärjestelmän uudistaminen. Kaikki valtiolliset verot kannetaan Ahvenanmaalla täysin samoin tavoin kuin muualla maassa. Ahvenanmaa saa sitten takaisin tietyn tasoitusmäärän.

Nykyisen itsehallintojärjestelmän ongelma on, että tasoitusmäärä ei enää riitä julkisten palveluiden rahoittamiseen etenkin, kun Ahvenanmaan väestömäärä kasvaa nopeasti. Siksi on erittäin tärkeää, että tasoitusmäärä oikaistaan itsehallintolain uudistamisen yhteydessä niin, että Ahvenanmaa saa takaisin oikeudenmukaisen osan maksetuista veroista voidakseen rahoittaa julkisia palveluja.

16.57 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri otti täällä esille sen, että ilmastopolitiikassa on vahvistettava EU:n johtoasemaa, ja ympäristöministeri toi esille niitä asioita, mitä Suomessa on tehty ja millaisia tavoitteita meillä on. Nyt on kuitenkin huomattava se, että kun me haluamme olla siinä joukossa, joka varmistaa sen, että pääsemme lähelle tuota 1,5:tä astetta, että sen yli ei mennä tässä lämpenemisessä, niin meiltä vaaditaan enemmän kuin mihin olemme tällä hetkellä sitoutuneet. Tuonne 2050:een mennessä näitä päästövähennyksiä olisi saatava 130—150 prosenttia, ja Suomen ilmastolaki lähtee siitä, että vähennyksiä tuohon aikamäärään mennessä on 80 prosenttia. Eli nyt kysymys kuuluu: ollaanko todella valmistauduttu siihen, että meiltä vaaditaan osana tätä Euroopan unionin yhteistä ilmastopolitiikkaa huomattavasti isompia toimia kuin mihin olemme tällä hetkellä varautuneet?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

16.58 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin hienoa, että varhaiskasvatusmaksuja on alennettu, suuri kiitos siitä. Kuitenkin haasteita riittää. Lasten varhaiskasvatuksen osallistumisaste olisi saatava nousuun. Laadukas varhaiskasvatus vaikuttaa positiivisesti ihmisen koko elämään ja myös myöhempään koulu-uraan. Myös laatu on tärkeää osallistumisasteen kannalta, se että vanhemmat luottavat varhaiskasvatuksen laatuun. Ryhmäkokojen kasvattaminen on siis ollut haitallista myös osallistumisasteen kannalta, joten toivon, että myös tähän laatuun panostetaan jatkossa.

Jatko-opintovalmiuksien on oltava kunnossa peruskoulun jälkeen, mutta kyllä oppivelvollisuuden ulottaminen toiselle asteelle olisi tärkeää, sillä vaille toista astetta jääneet ovat ison syrjäytymisuhan alla ja heidän työllisyysasteensa on hyvin matala verrattuna muuhun väestöön. Kysymys kytkeytyy siis myös työllisyysasteeseen. Hallitus ehtisi tuoda vielä esityksen oppivelvollisuusajan pidentämisestä, ja sitä todella toivon kovasti ja lämpimästi.

Puhemies Paula Risikko: Myönnän tähän vielä kolme puheenvuoroa, ja sitten ruvetaan lopettelemaan — 3 tuntia on kulunut — ja nämä kolme ovat edustajat Kääriäinen, Kiuru ja Huhtasaari.

16.59 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministerin katsauksessa oli tämä eheytyksen painotus nyt joka tapauksessa silmiinpistävää, joka minusta on ihan oikea painotus tilanteessa, missä talouden käänne on tapahtunut, mikä sekin toimii kyllä eheyden puolesta, jos vain niin halutaan. Kyllä se työttömyyden nitistämisen ministeri Lindströminkin kuvaamalla tavalla on se kaikkein vaikein asia tästä eteenpäin. Se pitää koettaa tehdä yhdessä, ei määräämällä eikä sanelemalla, vaan koettaa tehdä se yhdessä. Tähän liittyy tämä kysymys jo pitkän aikaa monella paikkakunnalla vaivanneesta työvoimapulasta. On paljon hyviä yrityksiä, jotka menestyvät viennissä mutta eivät saa ammattitaitoista työvoimaa. Kysymys kuuluu: onko hallituksella ammattikoulutusta nopeasti muuntamalla ja uudelleen suuntaamalla suunnitelmia vastata tähän yritysten työvoimapulaan? No, tässä ei tule vastausta, mutta jääköön tämä kysymys ilmaan leijumaan joksikin aikaa.

17.00 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tiedustelulainsäädäntö on laaja paketti, ja siinä on siviilitiedustelua, sotilastiedustelua, lainvalvontaan liittyviä kohtia ja tietysti myös tämä perustuslain muutostarve. Se on laaja paketti, ja monessa kohtaa siellä lakipaketissa puhutaan turvallisuustilanteen muuttumisesta menemättä kuitenkaan ihan tarkkaan yksityiskohtiin, mitä tarkoitetaan sillä turvallisuustilanteen muuttumisella: puhutaan Itämerestä, puhutaan kyberuhista, puhutaan hybridiuhista ja näin poispäin. Se, että tämä tiedustelulaki on hyvin valmisteltu, se on tasapainoinen kokonaisuus, on hyvä asia, mutta itseäni hieman mietityttää, mikä on se konkreettinen tarve siellä taustalla, joka aiheuttaa sen tarpeen muuttamiselle. Ja ehkä ministeri Häkkänen voisi kommentoida sitä, mitä hän pitää suurimpana uhkana, mikä on johtanut tähän tiedustelulain muuttamistarpeeseen.

17.01 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on nyt unohtanut erityislapsen. Erityisryhmiä on purettu ja erityislapsia on siirretty yleisopetuksen luokkaan, mutta tuki ei ole siirtynyt mukana. Luokissa ei tällä hetkellä ole tarpeeksi ammattilaisia, avustajia ja erityisopettajia, mukana. Tähän OAJ otti kantaa, Olli Luukkai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

nen oli huolissaan erityislasten saamasta tuesta. Millä tavalla hallitus aikoo nyt varmistaa, että erityislapset saavat sen tuen, minkä he tarvitsevat, ja lisäksi yleisopetusluokat eivät kasva niin suuriksi, että siellä häiriintyy opetus myös kaikilla muilla? Millä tavalla hallitus aikoo pitää huolta siitä, että opettajat jaksavat tehdä tätä maailman tärkeintä työtä?

Ja nyt, kun kerta meillä on vielä oikeusministeri paikalla, haluaisin kysyä: kun hallitus-ohjelmassa oli kirjaus pedofiilien rangaistuksien koventamisesta, siitä, että me tarkistamme näitä, niin missä vaiheessa olemme siinä?

Puhemies Paula Risikko: Näköjäänsä keskustelu alkaa nyt tyrehtyä. Kiitos kaikille. Varmasti vastauksia näihin kysymyksiin saadaan kyselytunneilla ja muilla.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.